Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 32 (6. 521) ◉ 1988 йил 9 февраль, сешанба ◉ Баҳоси 3 тийин

Янгиланиш йулидан

XIX

Илғор усулларга таяниб

◉ Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига муносиб меҳнат совғалари тайёрлашга аҳд қилган коллективлар орасида «Узэнерголегпром» корхонаси ҳам бор. Шуниси характерлики, бу корхона коллективи хўжалик ҳисоби даромадларини тақсимлаш ва ундан фойдаланиш бўйича давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги қонун белгилаб берган ҳуқуқлардан оқилона фойдаланиш йўлларини пухта ишлаб чиқмоқда.

◉ Хўжалик ҳисоби асосида иш юритишда ўтган йили тўпланган тажриба асқотяпти. Масалан, бу ерда ремонт-созлаш ишларидаги илғор усулларга таяниб, меҳнат унумдорлигини кескин кўтаришга интилишяпти. Бу ерда беш йилликнинг иккинчи йилида меҳнат унумдорлиги унинг биринчи йилига нисбатан 5,7 процент ошди.

◉ Асосий омил корхонанинг тўла хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш принципи асосида ишлаётганидир. Корхонанинг «буюртмалар папкаси» доимо тўла. Бу эса муайян даражада иш суръатини жадаллаштиришни талаб этяпти. Кадрларнинг муқим туриб қолиши эса ремонт-созлаш ишлари сифатини яхшилаш ва ёшларнинг ҳам тезроқ «оёққа туриб олиши»га ёрдам бермоқда.

Бу йил корхона коллективи 917 минг сўм фойда олишни мўлжалламоқда. Айни пайтда улар маҳсулот таннархини планда кўзда тутилганга нисбатан анча камайтириш ниятидалар.

Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан

Кадрлар ҳал қилувчи куч

Партиямиз кадрлар масаласига доим катта эътибор билан қараб келади. Кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш масаласи, ҳар доимгидек, партиявий ишнинг асоси — мағзи, юрагидир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган IX пленумида ҳам шу ҳақда алоҳида таъкидланди. Бу тушунарли, албатта. Чунки партия ўз сиёсатини кадрлар орқали амалга оширади. Шунинг учун ҳам кадрларга, айниқса раҳбар кадрларга эҳтиёжнинг баландлиги кечагидек бугун ҳам, эртага ҳам ҳаёт тақозоси, давр талаби бўлиб қолаверади.

Бугун экономика, сиёсат ва ижтимоий ҳаётта раҳбарлик қилиш шунчалар мураккаблашиб кетдики, энди раҳбар кенг омма билан маслаҳатлашиб, коллективнинг ақл-идроки, бой тажрибасига таянган ҳолда иш кўриши, бошқалардан орқада қолмаслик учун ўзи ўқиши, ўрганиши, ўз устида тинмай ишлаши лозим бўлиб қолди. Ана шундай раҳбар давримиз талабига жавоб бераолади. Ана шундай раҳбар ўз фаолиятида ҳар қандай дабдабабозликдан, хом-хатала қарорлар қабул қилинишидан, тўғрироғи хатодан ҳоли бўлади, ўзи олдинга қараб юраолади ва кўпчиликни ортидан бошлай олади. Акс ҳолда бундай раҳбарни халқ сайламайди, вассалом.

Партиямиз ҳар доим бўлганидек ҳозир ҳам, айниқса, кадрларга катта ҳурмат ва ишонч билан қарамоқда ва қаттиқ ташаббускорлик, ўз фикрини дангал айтиш, изланиш, бошқалардан ўрганиш хислатларини таркиб топтирмоқда.

Партиямиз Марказий Комитети ҳар бир раҳбар кадрни ўз фаолиятида анализ қилиш методини чуқур қўллашга ўргатиб тўғри қиляпти, чунки анализ қилиш методини чуқур ўрганмаган раҳбар ўз ишининг самарадорлигига эриша олмайди, кимда-ким кўр-кўрона ишласа, коллектив фикрига таянмаса муваффақият қозона олмайди, хатога йўл қўйиши мумкин. Демак, партиямиз Марказий Комитети буни тез-тез таъкидлаб туриши бежиз эмас экан.

Ҳақиқатан ҳам партия ташкилотларининг муваффақияти партия раҳбарларининг, қолаверса умуман раҳбар кадрларнинг анализ қилиш асосларини ҳар томонлама чуқур ўрганишларига боғлиқ эканлиги бугун ҳеч кимга сир бўлмай қолди.

Яхши кадр ўз-ўзидан пайдо бўлмайди. У шаклланиши лозим, бунинг учун эса вақт ва улар билан чидам билан ишлаш керак. Бугунги кунда раҳбарлик лавозимларига тўла шаклланган, ажойиб кадрлар қўйилиши керак. Ана шундай раҳбар кадрларимиз коллектив раҳбарлик, шахсий жавобгарлик принципига амал қилиб иш кўрадиган бўлиши лозим.

Кадрлар билан ишлашнинг илмий асосланган методларини ишлаб чиқиш ва уларни турмушга кенг жорий қилиш масаласида орқада қолаётганимиз сир эмас. Кадрларни чуқур ўрганиш ва уларга тўғри баҳо бериш имкониятидан эса яхши фойдаланмаяпмиз. Бугунги куннигина ўйлаб иш тутиш фактлари анча топилади. Бу иш ҳаққоний резерв тайёрлашда, кадрларни жой-жойига қўйиш, уларни ўстириш ва тарбиялашда анча қийинчиликлар туғдиради.

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар ва баъзи район комитетлари кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашда В. И. Ленин асарларига тез-тез мурожаат қилишга, ундаги фикрларни ҳаётга жорий этиб туришга ундаб, мақсадга мувофиқ иш қилишмоқда. Бу тушунарли. Чунки ана шундагина кадрлар билан ишлашдаги мавжуд камчиликлардан тезроқ ҳоли бўлган бўлардик. Ваҳоланки, кадрлар билан ишлаш борасидаги энг муҳим камчилик баъзи район партия комитетлари бизнингча, кадрларни тез-тез ва баъзи ҳолларда асоссиз алмаштириб нотўғри қилаётганидир. Бу аксари ҳолда раҳбарлик лавозимига кўтарилаётган ходимни чуқур ўрганмаслик туфайли содир бўляпти. Раҳбарлик лавозимига тавсия этилаётган ўртоқда одамлар билан ишлай олиш, меҳнаткашларни улкан вазифаларни бажаришга йўналтира олиш, келажакни кўра билиш ва ташаббускорлик, ташкилотчилик қобилиятлари борми ёки йўқлиги яхши ўрганилмагани туфайли содир бўлмоқда.

Кадрлар билан ишлашда бизга катта ёрдам берадиган, бу ишдаги камчиликларни озайтирадиган энг муҳим иш формаси бу — кадрлар ҳақиқий резервини ишлаб чиқиш ва унга тўла риоя қилишдир. Бу ишда ҳали етарлича аниқлик, илмий фикр сезмаяпмиз. Тўғри, бу иш оғир, ўта масъулиятли, муҳим ва зарурдир. Резервга олинган ҳар бир ўртоқнинг амалий фаолиятини синаб кўриш, уни ўрганиш, ўқитиш, унда раҳбарлик хусусиятларини шакллантириш партия комитетлари олдида турган энг муҳим вазифалардандир.

Дейлик, резервга олинган ўртоқнинг маълумоти, дунёқараши, ташаббускорлиги, билими етарли, лекин у одамлар билан ишлаш тажрибасига эга эмас. Унда раҳбарликдан кўра бажарувчанлик хусусияти устунроқ. Демак, резервдаги бу ўртоққа раҳбарликнинг мана шу хусусиятини сингдириш, шу борада уни тарбиялаш лозим бўлади.

Ташкилотлар, хўжалик ва корхоналар, завод ва фабрикаларда раҳбарлик лавозимларига қўйиш учун резервга ёзилган ўртоқларнинг номзодлари бошланғич партия ташкилотларида муҳокама қилинаётгани, кенг жамоатчилик муҳокамасига қўйилиши ёмон натижа бермаяпти.

Шу билан бирга резерв тайёрлашда коммунистлар билан ва яна корхоналарда, муассасаларда, раҳбар кадрлар ва мутахассислар билан ўтказиладиган аттестация ҳам катта аҳамият касб этмоқда. Фақат аттестацияга ҳаққоний тайёрланиш ва уни кенг жамоатчилик иштирокида ўтказиш мақсадга мувофиқ бўлади.

Баъзи партия комитетлари резервга олинган ўртоқларнинг шахсий планлари қандай бажарилаётганини тинглайди, жамоат ишларидаги иштироки, билимини ошириши, коллектив сиёсий-тарбиявий ишларидаги активлигини синчковлик билан кузатади, резервга ёзилганлар билан тасдиқланган план асосида иш олиб боради.

Партия активининг назарий билимини оширишдаги турли мактаб ва курслардан кенг фойдаланиш керак. Бу масалада ҳам аниқлик, илмий асосга эга бўлган система керак. Район партия комитетлари аёл кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш борасида анча салмоқли ишларни амалга оширсада, аммо ҳали ҳам бу ишда етарли камчиликлар борлигини ва кўпгина иш қилиниши кераклигини Тошкент шаҳар партия комитети ўзининг қатор пленумларида рўй-рост таъкидлаб бу зарур ишга катта эътибор беришни уқтирди.

Ёшларни қўрқмасдан раҳбарлик лавозимларига тавсия қилиш масаласида ҳам, уларга партиявий раҳбарлик борасида ҳам камчиликлар ҳали оз эмас. Ёшлар билан ишлаш, уларни тарбиялаш масаласида ҳам зарур чора-тадбирлар кўрмоқ керак.

Ҳозир шаҳар ва кўпгина район партия комитетларида шундай ажойиб шароит пайдо бўлдики, шунинг натижасида қўполлик қилиш, бақириб-чақириб раҳбарлик қилиш усуллари тобора йўқоляпти, ташаббусларни бўғмайдиган, коллективнинг меҳнат ютуғини ўзиники қилиб кўрсатмай, масъулиятни сезувчи ташаббускор раҳбарлар етишиб чиқмоқда. Бу эса партия ташкилотларида кадрлар резерви билан ишлашнинг муайян системаси таркиб топишининг, резервга олинаётган кадрни ҳар томонлама чуқур ўрганиш, унинг ташкилотчилик ва ташаббускорлик тажрибасига эътибор беришнинг муҳим омили демакдир.

Т. МУҲИДДИНОВ.

ЗАМОНДОШИМИЗ

Қанотланган орзулар

Дилора мактабда ўқиб юрган чоғларида география фанига айниқса, қизиқарди. У ўқитувчисининг Ернинг тузилиши, унинг бағридаги туганмас бойликлар ҳақидаги ҳикояларини жон қулоғи билан тингларди. Назарида кон қидириб тоғу тошларда юрадиган геологлар афсонавий сеҳргарларга ўхшаб кетарди. Ўзини хаёлан ўша сермашаққат, ўзига хос касб эгалари қаторида ҳис қиларди.

Орзу қанотли бўлади, дейди халқимиз. Дилора ҳам ўз орзулари сари дадил парвоз қилди: шаҳримиздаги 60-мактабни битириб, Тошкент политехника институтининг геология факультетига ўқишга кирди.

Студентлик йилларида Дилора Муқимова геологларнинг иши фақат романтикадан иборат эмаслиги, кон қидирувчи энг аввало, ўткир билимли, қатъий иродали бўлиши зарурлигини билиб олди.

1959 йилда институтни битиргач, Дилора Муқимова Ўрта Осиё минерал хом ашёлар институтига ишга келди. Шу ерда ишлаб, аспирантурада ўқиди. 1969 йилда эса кандидатлик диссертациясини ёқлади. Унинг илмий раҳбари профессор Виктор Федорчук ёш олимадаги интилиш, ишга, янгиликка чаққонлигини сезиб, ишни давом эттиришни маслаҳат берди.

Унинг иши геохимик метод билан фойдали қазилмаларни топиш масаласига бағишланганди. Илм аҳлининг олдида ҳам конкрет вазифалар турибди. Геологлар ҳам бундан мустасно эмас.

Геолог олим аввало тупроқ қатламларини ўрганиб, қаерда фойдали хазиналар борлигини аниқ айтиши, унинг запасини аниқлаши керак. Бунинг учун маълум жойдаги тупроқ намуналари лабораторияда ўрганилади. Мабодо конлар бор бўлса, тупроқдаги жинсларда, албатта, белгилар бўлади. Ёш олима ана шу методни яна ҳам мукаммаллаштирди.

Изланиш, меҳнат бир-бирига йўлдош. Ундаги касбга муҳаббат, фидойилик коллектив орасида обрў келтирди. Унга ишонч билдириб, геохимия лабораторияси мудирлигига сайлашди.

Кечаги студент қиз бугун олима, ёшларнинг ғамхўр устози. Дилора Муқимованинг раҳбарлигида Абдували Жўраев, Бобожон Дадажонов каби иқтидорли ёшлар ўз илмий ишларини ниҳоясига етказмоқдалар.

Шундай кишиларимиз борки, эл бахти учун яшайдилар, ишлайдилар. Дилора Муқимова ҳам ана шундай қалби эзгуликка тўла кишиларимиздан биридир.

Т. УБАЙДУЛЛАЕВ.

СУРАТДА: геология-минералогия фанлари кандидати Дилора Муқимова лабораторияда.

Т. Каримов фотоси.

Конкурсга марҳамат

СССРда Ҳиндистон фестивали

Ҳиндистоннинг «Менинг диёрим, менинг халқим» виставкаси доирасида болалар расмлари конкурси эълон қилинмоқда. Расмлар кўргазма экспонатлари томоша қилинганидан сўнг ҳосил бўлган Ҳиндистон ҳақидаги таассуротларни акс эттириши лозим. Расмлар кўрикдан сўнг бевосита залнинг ўзида чизилади.

Бош соврин — Ҳиндистон бўйлаб саёҳатга йўлланма (14—18 ёшдаги болалар учун), бошқа қимматбаҳо совринлар ҳам таъсис этилади.

Расмларни бажариш муддати 26 февралга қадар. Виставка Ўзбекистон ССР Рассомлар союзининг кўргазмалар залида ўтмоқда.

«Ҳиндистон фани ва техникаси» виставкаси доирасида Ҳиндистоннинг СССР билан, жумладан Ўрта Осиё республикалари билан экономика, фан ва техника соҳаларидаги ҳамкорлиги имкониятлари мавзуида иншолар конкурси ҳам эълон қилинмоқда.

Бош соврин — Ҳиндистон бўйлаб саёҳатга икки йўлланма (16—25 ёшдаги ўсмирлар ва қизлар учун), бошқа қимматли совринлар ҳам таъсис этилади.

Иншоларни йўллаш муддати шу йилнинг 26 февралига қадар. Виставка «Ёшлик» спорт-маданият комплексида ўтмоқда.

Биз Ўзбекистон пойтахти маданий ҳаётидаги ана шу диққатга сазовор воқеаларни Ҳиндистон Республикасининг Тошкентдаги бош консули Йогендра Кумардан шарҳлаб беришни сўрадик.

— Ҳиндистоннинг СССРдаги ва СССРнинг Ҳиндистондаги барча фестиваллариани биз дўстлик ва тинчлик байрами деб атаймиз. Тарихда ҳали бундай кўламдаги байрамлар бўлмаган эди. Бу байрамлар икки буюк давлат маданий ҳамкорлигининг ёрқин намунасидир. Фестиваль Ўзбекистонда, унинг пойтахти Тошкентда ҳам кенг нишонланмоқда.

Ҳиндистон халқининг «Утсав» байрами шу ерда ўтди. Улуғ Ленин номи билан аталувчи майдонда миллий меъморчилик услубида миноралар ва арклар бунёд этилди. Ҳинд халқи одати бўйича меҳмонлар шундай кутиб олинади. Бинони безатган бамбук, газламалар, ҳар хил рангдаги нафис фольга тантанавор муҳит вужудга келтирди.

«Менинг диёрим, менинг халқим», «Ҳиндистон фани ва техникаси» виставкалари СССРдаги Ҳиндистон фестивалининг йирик тадбирларидандир.

Биринчи виставкада санъат асарлари билан таништирувчи экспонатлар, чолғу асбоблари, сопол буюмлар, газламага туширилган расмлар қўйилган.

— Жаноб Й. Кумар, мазкур виставкадан кузатилган мақсад нима?

— Биринчи навбатда Ҳиндистоннинг ўтмиши, ҳозирги куни ва келажаги билан таништиришдан иборат. Виставкани таърифлаш кўп вақтни олади. Уни кўздан кечириш осонроқ. Бу ерда ранг-баранг ноёб экспонатлар бор. Афсонавий қаҳрамонлар, халқ миллий ижоди, фотоасарлар, қўғирчоқлар, ўйинчоқлар — уларнинг ҳаммаси Ҳиндистон ҳақида, Совет Иттифоқи билан дўстлик ҳақида ҳикоя қилади.

«Ҳиндистон фани ва техникаси» виставкаси ҳам қизиқарли. Унинг тўққиз бўлими фан ва техниканинг тарихи, ҳинд-совет ҳамкорлиги тўғрисида, халқ истеъмоли товарлари ҳақида ҳикоя қилади, машҳур меъморчилик ёдгорликлари Тож Маҳал, Брихадшивара, Минакшанинг моделлари билан таништиради.

Виставкалар февраль ойининг қарийб охиригача очиқ бўлади. Уларга қизиқиш катталигини инобатга олиб, конкурс ташкил этишга қарор қилинди. Болалар виставкани кўздан кечирганларидан сўнг расмлар чизиб, ўз таассуротлари билан ўртоқлашишлари мумкин. Бу расмларни улар бевосита виставкалар залида чизишади.

Фан ва техника бўйича иккинчи виставкага келганда эса, бу ердаги ҳар бир конкурс қатнашчисининг иншоси ниҳоятда қизиқарли бўлиши мумкин. Бунинг боиси ҳинд ва совет мутахассислари, шу жумладан Ўзбекистон мутахассислари билан илмий алоқалари кўпдан мавжуд. Конкурс қатнашчилари ўз иншоларида ана шу алоқаларни қандай кенгайтириш, бунинг учун нималар зарурлиги ҳақида ўз нуқтаи-назарларини ҳикоя қилиб берадилар. Конкурс шартлари билан биз газетхонларни юқорида таништириб ўтдик. Ёшларни ана шу конкурсларда иштирок этгани таклиф этамиз.

Суҳбатни **Э. АДАЙКИНА** ёзиб олди.

СЎНГГИ СОАТДА

● **Швеция саноат хизматчилари касаба союзи 50 минг аъзосининг корхона эгаларининг иш ҳақини ошириш ҳақидаги талабларни қондиришдан бош тортганлигига қарши норозилик белгиси остида ўтказилган иш ташлаши кеча ғалаба билан якунланди. Мамлакатнинг 40 корхонаси, шу жумладан «Вольво», «Сааб-Скания», АСЕА, «Альфа-Лаваль» каби йирик саноат гигантлари уч ҳафта мобайнида забастовка тўлқини билан қамраб олинган эди.**

● Жанубий Корея оппозициясининг етакчи арбобларидан бири Ким Ен Сам кеча Бирлашиш учун демократик партиянинг раиси лавозимидан истеъфога чиққанлигини эълон қилди, деб хабар беради Франс Пресс агентлиги.

Журналистлар олдида сўзга чиқиб, Ким Ен Сам ўз қарорини барча оппозициядаги кучларнинг бирлашиш жараёнидаги муваффақиятсизлиги билан изоҳлади, бунинг учун у ўзини ҳам масъул деб ҳисоблайди. Ким Ен Сам илгари ҳам истеъфога чиқмоқчи бўлган, аммо унинг истеъфосини партиянинг бошқа раҳбарлари қабул қилмаган эдилар.

● **Кефалиния (Греция) оролидаги черковлардан ўғирланган, жами қиймати 4 миллион долларга тенг XVII—XIVII аср бутлари Скотланд-Ярд томонидан ўтган якшанба куни Лондонда топилди, деб хабар беради Франс Пресс агентлиги.**

Бунга қадар ана шу черковдан ўғирланган бир нечта бут ФБР томонидан Нью-Йоркда топилган эди.

● Покистоннинг Карочи шаҳрида сўнгги кунларда диний-миллий келишмовчиликлар сабаб бўлган тўқнашувлар яна авж олди, деб хабар беради ахборот агентликлари. Шиддатли тўқнашувлар натижасида камида 15 киши ҳалок бўлган, 155 киши жароҳатланган. Шаҳарга киритилган армия бўлинмалари душман томонларни ажратишга муваффақ бўлган. Қамоққа олинганлар бор.

● **Кучли ёмғирлар вужудга келтирган тошқин ва кўчкилар натижасида Бразилиянинг Рио-де-Жанейро штатида 1 февралдан бери қарийб 160 киши ҳалок бўлган, уларнинг аксариятини хотин-қизлар ва болалар ташкил этади, деб хабар беради ахборот агентликлари. Тошқин ва кўчкилар юзлаб уйларни, йўл ва кўприкларни яксон қилган. 6 минг аҳоли бошпанасиз қолган. Айниқса, 120 киши ҳалок бўлган Петрополис шаҳрида фожиали вазият вужудга келган.**

Жамоатчилик сафари

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти республикамиз меҳнаткашларининг жаҳондаги бир қатор мамлакатлар халқлари билан дўстлик алоқаларини олиб боришда диққатга сазовор тадбирларни амалга оширмоқда.

Жамият Америка Қўшма Штатларидаги «Фрэндшип форс» ташкилоти билан ҳамкорликда яхши дўстлик алоқаларини олиб боришга киришди. Америкадаги бу ташкилот кўплаб таниқли сиёсат ва жамоат арбобларини ўз сафида бирлаштирган. У чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Совет жамиятлари союзи билан 1980 йилдан буён муносабатлар ўрнатган. Бу ташкилот ўртасида жамоатчилик делегацияларини айирбошлаш ижобий натижалар бермоқда. «Фрэндшип форс»нинг 46 штатда бўлимлари бор. Ўтган йили РСФСР, Озарбайжон, Грузия республикалари жамоатчилиги делегациялари АҚШга сафар қилдилар.

Шу йилнинг январь ойида Ўзбекистон жамоатчилиги делегацияси Америка Қўшма Штатларининг Вашингтон, Портленд, Олимпия, Сиэтл, Мэмфис, Нью-Йорк шаҳарлари бўйлаб сафар қилди. Делегация ўз Ватанига қайтиб келди. Шу муносабат билан чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамиятида матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Унда АҚШ сафарида делегация аъзолари сафида қатнашган чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти президиуми раиси, делегация бошлиғи ўринбосари Ф. Ғ. Тешабоев, Бутуниттифоқ авторлик ҳуқуқлари уюшмасининг Ўзбекистон бўлими бошлиғи Р. Р. Раҳмонов, Ўзбекистон ССР халқ шоири Эркин Воҳидов, Олмалиқдаги В. И. Ленин номли кон-металлургия комбинатининг директори В. Н. Сагедин, Ўзбекистон ССР халқ артисти Дилафрўз Жаборова, ўлка медицина институти катта илмий ходими С. И. Исмоилов, Тошкент Давлат университети роман-герман факультети декани Ж. А. Бобожонова сафар хотираларини сўзлаб мухбирларнинг саволларига жавоб бердилар.

Ўзбекистон жамоатчилиги делегацияси аъзолари АҚШ сафарида оддий американликларнинг совет кишиларига нисбатан меҳмондўстлиги, тинчлик учун курашда хайрихоҳ эканлигининг гувоҳи бўлдилар. Республикамиз вакиллари оддий кишилар хонадонларида яшадилар, турли суҳбат ва учрашувлар ўтказдилар.

Келгусида АҚШнинг «Френдшип форс» ташкилоти билан дўстлик алоқаларини кенгайтириш мўлжалланмоқда.

А. ПЎЛАТОВ.

СУРАТДА: делегация аъзолари АҚШда.

Ҳозир партиянинг, бутун халқнинг биринчи галдаги вазифаси — экономикани ривожлантиришдаги нохуш тенденцияларни қатъиян бартараф этишдан, унга лозим даражада динамизм бахш этишдан, омманинг ташаббускорлиги ва ижодкорлигига чинакам революцион ўзгаришларга кенг йўл очиб беришдан иборат.

Бундан бошқа йўл йўқ. Экономика жадал ривожлантирилмас экан, социал программалар яхши ниятлигича қолаверади, бу программалар эса зудлик билан бажариладиган ишдир...

(КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездига Сиёсий докладидан).

Хўжалик ҳисобига кенг йўл

Энг муҳими — кўрсаткич

Тўрт ойдирки, ўзимизни хўжалик ҳисоби асосида ишлашда синаяпмиз. Бизнинг цех йигирув ва тўқув ишлаб чиқаришларининг ўртасида иш олиб боради. Шунинг учун ҳам шартномаларни йигирув ва тўқув цехлари билан тузганмиз. Шартномаларда алоҳида эътибор берилган нарса, бу шубҳасиз маҳсулот сифати масаласидир. Шунингдек, маҳсулотларни вақтида етказиб беришга ҳам муҳим аҳамият берилган. Табиийки, бизнинг фойдамиз ҳам, заримиз ҳам ана шу шартларнинг бажарилишига бевосита боғлиқ. Қандай ишлаганимиз, ишимизнинг самарасини жарималар кўрсаткичи орқали билса бўлади. Жарима, менинг назаримда, иш сифати ва самарадорлигини аниқ-ойдин кўрсатиб берадиган натижадир. Биз вақтида етказиб берилмаган маҳсулот учун тўқув цехларига ўтган йили 1300 сўм миқдорида жарима тўладик. Калаваловчилар эса, ўз навбатида бизнинг ҳисобимизга 7000 сўмлик жарима пулини ўтказишди. Лекин, ҳозирча коллектив бу пулларнинг фойда-зарарини реал ҳис қилаётгани йўқ. Натижада хўжалик ҳисоби системасининг бу муҳим механизми самарали ишламаяпти. Демак, навбатдаги вазифа янги иқтисодий шароитларнинг таъсир кучини янада ошириш, унинг қарамоғидаги имкониятлардан онглироқ фойдаланишдан иборат.

М. ҲАСАНОВ,
Тошкент тўқимачилик комбинати 2-фабрикаси оҳорлаш-фарқ очиш цехи бошлиғи.

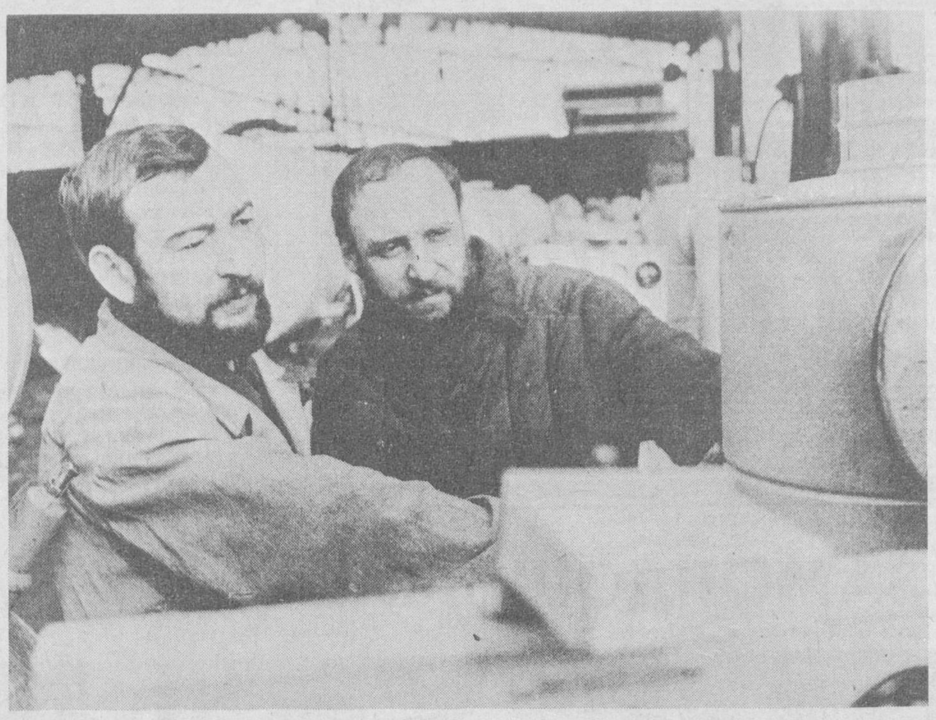

«Компрессор» заводи коллективи амалга ошираётган кенг кўламли ишлар бевосита сифат ва самарадорликни оширишга моддий ресурслардан тежабтергаб фойдаланишни йўлга қўйишга хизмат қилмоқда. Хўжалик ҳисоби асосида ишни ташкил этишга киришилгандан сўнг бу борадаги ишлар, айниқса юришиб кетди. Янги шароитда ишлаш учун кўпчилик ўзининг меҳнатга муносабатини тубдан ўзгартира бошлади. Сабаби ҳеч кимга сир эмасди. Даврнинг ўзиёқ янгичасига ишлашни ўткир ҳаётий масалаларнинг бирига айлантирди. Бу эса ҳар бир ишчи-хизматчидан талабчанлик билан иш юритишни тақозо этарди. Ҳозирги вақтда корхонада янгича ишлаш руҳи ҳукмрон. Ҳар бир цех ва ишлаб чиқариш участкаларида тайёрланаётган компрессор станциялари сифатини пухталигини таъминлаш учун зарур чоралар кўрилмоқда. Яқинда буюртмачиларга жўнатиладиган янги компрессор станциялари ана шундай яхши ишлашнинг ёрқин далилидир. Ҳозирги вақтда бу иккита янги техникани синовдан ўтказиш ишлари қизғин давом этмоқда.

СУРАТДА: **корхона илғор ишчилари В. Шестаков ва Л. Уралцев янги маркадаги компрессор станциясини жиҳозламоқда.**

М. Нуриддинов фотоси.

Китоб жавонингизга

Сиёсий иқтисодга доир илк қўлланма

Яқинда ўзбек тилида чоп этилган «Сиёсий иқтисод оламига етти саёҳат» деб номланган китоб шу вақтга қадар ўзбек мактаблари учун сиёсий иқтисод ҳақидаги китоблар тақчиллигини тўлдирди.

Китобда К. Маркс ибораси билан айтганда, нарсаларнинг айнан асоси ҳисобланган — сиёсий иқтисод масалалари ўқувчилар учун жуда қизиқарли тарзда, ҳаётимизнинг барча қирралари билан турли фан соҳаларига оид мисоллар билан бойитилган ҳолда жонли очиб берилган. «Ўқитувчи» нашриёти чоп этган бу қўлланманинг «Сиёсий иқтисод оламига етти саёҳат» деб номланиши бежиз эмас. Ўқувчилар китоб билан танишар эканлар, «сеҳргар тафаккур уларни ҳаёт йўлкаларидан олиб ўтади. Улар оилада, олди-сотди манзилларида, албатта мактабда, ишлаб чиқаришда, ҳатто кино ва рақсларда бўладилар. Ўқувчилар мулк муносабатларидан иборат хазина сақланадиган ертўлаларга, махфий жойларга тушадилар. Сўнгра айирбошлаш, ишлаб чиқариш, тақсимот, истеъмол муносабатлари пиллапояларидан юқорига кўтарилиб, ниҳоят ҳаёт, қуёш ва курашдан иборат чиқиш дарвозасига етадилар».

Бу саёҳат мобайнида уларга бир қанча совет иқтисодчи олимлари ёрдам берадилар. Ўқувчилар кези келганда жонли баҳсларга тортиладилар, орттирган билимларини синайдилар.

В. И. Ленин айтганидек, иқтисодий масалалар билан тарих ва ҳозирги воқеликнинг энг ҳаётий масалалари чамбарчас боғлиқдир...

Китобда марксизм-ленинизм классикларининг, атоқли совет ва чет эл иқтисодчи олимларининг, ёзувчи ва шоирларнинг сиёсий иқтисодга бағишланган меросларидан намуналар ҳам келтирилган.

Китоб етти саёҳат — кириш, мулк муносабатлари, айирбошлаш муносабатлари, ишлаб чиқариш муносабатлари, тақсимот муносабатлари, истеъмол муносабатлари сингари етти бобдан иборат. Ҳар бир боб теран, қизиқарли, китобхонни ўзига жалб қилувчи сермазмун сарлавҳаларга эга. Энг муҳими, китоб ўқувчиларни сиёсий иқтисод билан, унинг жамият ҳозирги ҳаёти барча соҳаларидаги ўрни ва роли билан чуқур таништиради, ўқувчиларнинг дунёқарашларини кенгайтиришга йўл очади, энг муҳими, уларни ўйлашга, фикрлашга, изланишга ундайди.

Умуман уни ўқиш жуда қулай, ҳажми ихчам, безакли қилиб ишланган, у ҳар бир ўқувчининг яқин дўсти бўлиб қолиши шубҳасиздир.

Китоб муаллифи белоруссиялик иқтисодчи олим М. Кушин, уни рус тилидан журналист Ҳ. Нуруллаев таржима қилган.

А. ҲАСАНОВ,
«Ўқитувчи» нашриёти бўлим мудири.

Мустаҳкам замин

Меҳнатга муносабатни тубдан ўзгартиришгина янги шароитда иш юритишга ғов бўлаётган муаммоларни ҳал этишда асосий омил бўла олади. 2-троллейбус депосида бу борада бой тажриба тўпланмоқда. Авваллари коллектив ҳайдовчилари ҳамшаҳарларимизга хизмат кўрсатишдаги янги қулайликларни юзага келтиришни ўйлаб топиш билан машғул эдилар. Аммо вақтлар ўтиши билан ишчи-хизматчиларнинг иш услубида янги ўзгаришларни вужудга келтиришни ҳаётнинг ўзи тақозо этиб қолди. Маршрут мукофоти ҳам ана шундай шароитда юзага келди. Унинг хўжалик юритишни такомиллаштиришдаги роли қисқа вақтдаёқ кўзга ташланди. Агар коллектив ҳеч қандай эътирозларсиз унумли меҳнат қилса шунга яраша рағбатлантирилади. Акс ҳолда кўрилган зиённинг жафосини тортади. Яъни мукофот пулидан маҳрум этилади. Ҳозирча 2-маршрут ҳайдовчилари бу борадаги ишларнинг жонкуярлари сифатида танилишди. Шунинг учун ҳам маршрутдаги энг яхши натижага эришган Абдунаби Хўжаев йилнинг ўтган даври иш якунлари бўйича маошидан ташқари 250 сўм пул мукофоти билан рағбатлантирилди.

Энг яхши трикотаж буюмлари ишлаб чиқаришни ўзларининг асосий мақсадларига айлантирган «Малика» бирлашмаси ишчи-хизматчилари эришаётган ютуқлар тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Бунга аввало корхонада шартнома мажбуриятларини бевосита коллектив йиғилишининг ўзида белгиланганлиги туфайли муваффақ бўлинаётир. Хўжалик ҳисоби асосида шунчаки ишлашнинг ўзи бўлмаслигини тажрибада синаб кўрган трикотажчилар янгиликларга дадил қўл уришмоқда. Бунинг эвазига бу йил 72 хил янги маҳсулотни янгилашга эришиш мўлжалланяпти. Қолаверса, «Янгилик» индекси билан тайёрланаётган трикотаж буюмларининг умумий ҳажмини 35 процентга етказиш кўзда тутилмоқда.

Р. АҲМАДАЛИЕВ.

Меҳнат коллективи кенгашларида

Маълумки, давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги қонунга мувофиқ тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашга ўтказилган корхоналарда меҳнат коллективи кенгашлари ташкил топди. Қуйида экспериментал-фурнитура пластмасса заводи меҳнат коллективи кенгаши қандай иш олиб бораётгани ҳақида сўз юритилади.

Бу йил Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси йилидир. Корхона коллективи шу муносабат билан ўз зиммасига оширилган социалистик мажбурият қабул қилган. Масалан, планга қўшимча 90 минг сўмлик товар маҳсулоти ишлаб чиқариш, пландан ташқари 50 минг сўм фойда олиш, кенг истеъмол молларини фақат биринчи сортларга ишлаб чиқариш, қўшимча равишда 16 тонна металл ва бошқа материал ҳамда хом ашёларни тежашни мўлжаллашяпти.

Корхона коллективининг ана шу юксак социалистик мажбуриятларини адо этишда меҳнат коллективи кенгашининг роли катта бўляпти. Яқинда бўлиб ўтган умумий йиғилишда кенгашга 25 нафар тажрибали мутахассислар аъзо қилиб сайланган эди. Ҳали орадан кўп вақт ўтгани йўқ. Аммо кенгаш ўз вазифасини сидқидилдан адо этишга киришди.

Кенгашга ностандарт ускуналар цехининг тажрибали бригадирларидан бири Энвер Мазинов бошчилик қилмоқда. У бешинчи разрядли слесарь. Техник ишларда бой тажриба орттирган, ўрта техник маълумотга эгадир.

— Ўз ишингизни нимадан бошладингиз? — деган саволимизга у шундай деб жавоб берди:

— Иқтисодий ўқувни ташкил этишдан, албатта. Ҳар сешанба куни корхонамизда экономикани ўрганиш, хўжалик ҳисоби масалаларини чуқур билиб олиш мақсадида машғулотлар бўлиб ўтяпти. Бу ўқув программаси бир неча ойга мўлжалланган. Цехларнинг, участка ва бўлимларнинг бошлиқлари, мастерлар, инженер-техник ходимларнинг таълим олишига мўлжалланган. Бу курсни битириб чиққан мутахассислар эса ўз навбатида ишчи-хизматчиларга таълим берадилар. Қисқаси, иқтисодий ўқувга барча ишлаб чиқариш билан банд кишиларни жалб этиш, назарияни амалиёт билан узвий боғлаш корхона экономикасини кўтариш масалалари билан шуғулланиш вазифаси қўйилди.

Ҳозир меҳнат коллективи кенгашининг ҳар бир аъзоси давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги қонуннинг асосий моддаларини чуқур ўрганаяпти. Айниқса, қонуннинг иккинчи ва учинчи бўлимлари «Корхона (бирлашмани) бошқариш ва меҳнат коллективининг ўз-ўзини бошқаруви» ҳамда «Корхонанинг ишлаб чиқариш ва социал фаолияти» бўлимларини ўрганишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

— Хўш, меҳнат коллективи кенгашининг кейинги фаолиятида қандай ишлар амалга оширилади?

— Меҳнат шарт-шароитини яхшилаш, ишлаб чиқариш маданиятини ошириш, ишчиларга маиший хизматни яхшилаш, ёзги дам олишни ташкил этиш масалалари кўриб чиқилади.

Суҳбатимизга завод бош иқтисодчиси, меҳнат коллективи кенгаши раисининг ўринбосари Г. Пак қўшилди:

— Кенгашнинг асосий вазифаларидан бири меҳнат ва ишлаб чиқаришни аниқ ташкил этиш, буюртмалар бўйича шартнома мажбуриятларини бажариш, кам харж қилган ҳолда план-топшириқларини адо этишни таъминлашдан иборатдир. Ишлаб чиқаришни омилкорлик билан юритиш ҳаммамизнинг олдимизда турган энг катта вазифамиз.

Ўтган йили корхонанинг хўжалик-иқтисодий фаолияти чакки бўлмаган эди. Коллектив ҳисобида 100 минг сўмдан кўпроқ соф фойда мавжуддир. Бу маблағдан самарали фойдаланиш, яъни ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва янги техника олиш, коллективни социал ривожлантириш, моддий рағбатлантириш — бу ва бошқа масалалар меҳнат коллективи кенгашининг мажлисларида кўриб чиқилади.

Беш йилликнинг учинчи йилида корхона буюртмалари сони кўпайди. Улар орасида чинни заводи буюртмалари ҳам бор. Чинни буюмларнинг ранг-баранг турларини ишлаб чиқариш, ҳажмини кўпайтириш учун экспериментал-фурнитура пластмасса заводи мутахассислари ҳам ўз ускуналари билан салмоқли ҳисса қўшишга жазм этганлар.

Корхона коллективи буюртмаларни ўз вақтида етказиб бериш ва уларнинг сифатини ошириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдиряпти. Ностандарт ускуналар бригадаси (бригадир Э. Мазинов) мусобақада карвонбошилик қиляпти. Корхонанинг янги хўжалик шароитида муваффақиятли иш олиб боришига ўзаро мусобақа ва ишчилар, бригадирлар ўртасидаги ташаббускорлик руҳи муҳим роль ўйнашини унутмаслик керак. Чунки янгича шароитда асосий нарса меҳнат аҳлининг куч-ғайрати ва қанчалик ташаббус кўрсатиб ишлашига боғлиқ.

М. САВЕЛЬЕВ,
«Тошкент оқшоми» жамоатчи мухбири.

Тадбирлар самараси

Кейинги йилларда Тошкент «Электробитприбор» заводи моддий базаси яна мустаҳкамланди. Корхонанинг молиявий хўжалик базасини кучайтириш юзасидан кўрилган тадбирлар ҳам яхши самаралар бермоқда.

Бу йил заводда халқ истеъмол товарларини янада кўплаб ишлаб чиқариш кўзда тутилди. Йил охиригача 12,5 миллион сўмлик бу хил маҳсулотлар аҳолига етказиб берилади. Эришилган фойданинг маълум қисми эса ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва техникавий қайта жиҳозлаш учун сарфланади.

Шунингдек бу ерда тажриба тариқасида хўжалик ҳисобидаги бригада ташкил этилди. Бу тадбир корхонада янгича ҳақ тўлаш системасига ўтишда муҳим роль ўйнайди.

С. ОДИЛОВА.

ТАСС МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

Совет ва Америка жамоатчилиги учрашуви

ВАШИНГТОН. «Совет — Америка ҳамкорлиги ўзаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ва халқларимиз турмуш даражасини ошириш билан чекланмаслиги керак, деди Совет ва Америка жамоатчилиги вакилларининг «Ядро асрида янгича фикрлаш» мавзусидаги конференциясида сўзга чиққан «Ер сайёраси» фондининг раҳбарларидан бири Уильям Прескотт. — Биз бутун планета манфаатларига хизмат қилишимиз керак. Экологик тангликдан, ер юзи аҳолисининг бешдан бир қисми дучор бўлган қашшоқликдан қутулиш йўлларини, йилига бир триллион долларни ютиб юбораётган қуролланиш пойгасини ва давом этаётган урушларни тўхтатиш йўлларини қидириб топиш зарур. Агар биз рақобатлашишимиз лозим бўлса, келинглар, камбағаллик ва инсоний азоб-уқубатларни тугатишда, атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва қайта тиклашда, космосни тадқиқ этишда мусобақалашайлик».

«Биз ҳаммамиз ялпи ҳалокатга олиб келиши мумкин бўлган йўлдан бораяпмиз», — деб огоҳлантирди «Лос-Аламос шаҳридаги атом лабораторияси янги қуроллар яратиш программасининг собиқ директори Теодор Тейлор. Ҳалокат юз бермаслиги учун, деди у, барча оммавий қирғин қуролларини тугатиш, табиатга вайронагарчилик келтирадиган фаолиятдан воз кечиш, умумий манфаатларга мос бўлиб тушадиган программаларни амалга оширишга киришиш зарур. Шундай программалардан бири сифатида Т. Тейлор ҳаво ва сувнинг бундан буён ифлосланишининг олдини олиш мақсадида космосдан туриб кузатиш биргаликдаги халқаро системасини яратишни таклиф этди. Унинг айтишича, Марс планетасига биргаликдаги Совет — Америка парвози бошқа бунёдкорлик программасининг намунаси бўлиши мумкин. Совет космонавти Г. М. Гречко ва американлик мутахассис Брайан Олири космик тадқиқотлар программалари билан шуғулланувчи ишчи группасида ана шундай таклифни ўртага қўйдилар. Марсга биргаликдаги экспедицияни амалга ошириш учун деб таъкидлади Б. О'лири, мамлакатларимиз мудофаага сарфлаётган маблағларнинг озгина қисми етарлидир, холос.

Конференцияда ишчи группалардан ташқари турли проблемалар билан шуғулланувчи давра суҳбатлари ташкил этилди. «Мен ҳам иштирок этишга муваффақ бўлган давра суҳбати қатнашчилари ёш авлод тўғрисидаги ғамхўрлик билан суғорилган кўпгина ташаббусларни ўртага қўйдилар, — деди ТАСС мухбирига ёзувчи А. Г. Алексин, — «Жаҳон болаларига — тинчлик!» халқаро уюшмасини ташкил этиш тўғрисидаги лойиҳа қабул қилинди. Бошқа бир ғояда мамлакатларимиз муаллимлари ва педагогика фани арбоблари ўртасида мунтазам учрашувлар ўтказиш ва тажриба алмашишни йўлга қўйиш кўзда тутилади».

Ҳамкорлик лойиҳалари кўриб чиқилмоқда

КОБУЛ. Доимий ҳукумат комиссияси Афғонистон—Совет ҳамкорлигининг 16 та лойиҳасини маъқуллади. Ана шу лойиҳаларга мувофиқ, СССР Кандаҳор, Балх, Нангарҳор ва Парвон вилоятларида бир қанча муҳим объектлар барпо этишда Афғонистон республикасига молиявий-иқтисодий ёрдам беради ва кўмаклашади. Маҳаллий матбуотнинг таъкидлашича, ана шу объектларнинг ишга туширилиши миллий экономикани янада ривожлантиришга хизмат қилади ва кўпгина афғонлар учун қўшимча иш жойларини таъминлайди.

Афғонистон министрлар кенгаши раисининг ўринбосари Саид Омониддин Амин раислигидаги комиссия хусусий корхона эгалари ташаббускор бўлган 1414 та лойиҳани ҳам кўриб чиқди. Мазкур лойиҳаларда саноатнинг озиқ-овқат, медицина соҳалари, қурилиш, кўнчилик ва бошқа тармоқларини ривожлантириш кўзда тутилади.

Объективда — Ангола

АҚШ ВА ЖАРнинг УНИТА каллакесарларига ҳарбий ва моддий ёрдами Анголадаги вазиятни тобора кескинлаштираяпти. Вашингтоннинг мададига таянаётган УНИТА каллакесарлари таниқли террорчи Жонас Савимби раҳбарлигида яқин орада Анголанинг Кабинда вилоятида ва шимолий районларида янги босқинчилик ҳуружларини амалга оширишни режалаштирмоқда.

Аммо расмий Вашингтон қўллаб-қувватлаётган УНИТАнинг Ангола территориясидаги фаолияти мамлакат ҳаётини жиддий издан чиқара олмайди, унинг давлат асосларига путур етказолмайди. Улар тинч аҳолини — хотин-қизларни, болаларни, қарияларни қиришдан, анголаликларга ва мамлакат халқ хўжалигига моддий зарар етказишдан бошқа нарсага қодир эмас.

СУРАТДА: УНИТА каллакесарларининг мустақил Ангола территориясидаги ёвузликлари қурбонлари.

КАЛЕЙДОСКОП

БАЛИҚ... ЁҒГАН КУН

Нью-Йорк кўчаларидан бири бўйлаб бораётган американлик Сарита Аройонинг бошига кутилмаганда... балиқ ва шиша парчалари ёғилди. Маълум бўлишича, осмонўпар бинолардан бирининг деразасидан катта аквариум тушиб кетган экан. Аройонинг бахтига аквариум дарахт новдаларига очиқ қисми билан урилиб, чилчил синган экан. Шунинг учун ҳам у айрим аъзолари кўкариб, қонаганини ҳисобга олмаса, енгил қутулибди.

АРГЕНТИНАЧА АЖРАЛИШ

Аргентинада эр-хотинга никоҳни бузиб, қўйди-чиқдини расмийлаштиришга рухсат берувчи қонун қабул қилинди, деб хабар қилади чет эл матбуоти. Аргентинадан сўнг жаҳонда қўйди-чиқди ман этилган олтитагина мамлакат қолди. Ирландия, Сан-Марино, Андорра, Мальта, Филиппин ва Парагвай шулар жумласидандир.

НОНУШТАГА ИССИҚ НОН

Япониянинг аудио ва видеоаппаратуралар ишлаб чиқарувчи «Фунаи» фирмаси барча мавжуд приборлардан фарқ қилувчи янги маҳсулотни харидорларга тавсия этмоқда. Бу автомат равишда нон «ёпувчи» маиший прибордир. Агар прибор ичига кечқурун ун, ҳамиртуруш ва бошқа зарур компонентларни солиб қўйсангиз, эрталаб нонуштага иссиқ нон тайёр бўлади. «Мацусита» фирмаси ҳам худди шундай аппаратни тавсия этмоқда.

ЙЎЛ БЕЛГИЛАРИ КОЛЛЕКЦИЯСИ

Ҳар хил коллекционерлар бор. Уларнинг айримлари почта маркаларини, бошқалари сигарет пачкаларини, пиво банкаларини, тангаларни, шиша ва ҳоказоларни йиғишади. Аммо англиялик Грехем Стентон тўплаган коллекция олдида уларнинг ҳаммаси арзимас нарсадек туюлади. Бу коллекция талайгина жойни эгаллайди, чунки Стентон... йўл белгиларини йиғиш билан шуғулланади. У ўзининг Бромсгоувдаги уйида 600 дан зиёд намуна тўплаган. Шу туфайли квартирада қадам қўядиган бўш ер қолмаган.

Давлат қабули: сифат кафолати

Дастлабки қадам

«Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида давлат қабули жорий этилгач, корхона ишчи-хизматчилари ўз ишларида бир қанча нуқсонлар борлигини аниқладилар. Дастлаб бирлашмада ишлаб чиқарилган қишлоқ хўжалик машиналари давлат қабули синовига дош бера олмади. Лекин давр талабини чуқур ҳис этган машинасозлар янгиланиш йўлидан дадил бориб, ўз ишларида ўзгариш қилдилар. Маҳсулотнинг давлат қабули коллективга жиддий сабоқ бўлди десак, янглишмаймиз.

Ўтган, 1987 йилги якун буни исботлаб турибди.

Бирлашма шартномада кўрсатилган маҳсулотларни буюртмачиларга ўз вақтида етказиб берди. Биз корхонанинг 7-механика-йиғув цехида бўлиб, цех коллективи амалга ошираётган ишлар билан қизиқдик. Бу цех ўтган йилнинг бошларида ташкил этилиб, биринчи иш кунлариданоқ маҳсулотни давлат қабули шароитида тайёрлай бошлаган эди. Коллективга «УПХ—15 В» маркали курак чувиш машинаси ва «ПХГ—4» маркали агрегатлар учун деталлар ва эҳтиёт қисмлар етказиб бериш вазифаси юклатилди. Ишчилар йил давомида ҳамжиҳатлик билан фидокорона меҳнат қилдилар. Маҳсулот сифати ошиб, меҳнат интизоми қанчалик яхшиланса, моддий манфаатдорлик шунчалик ошишини ҳар ким тўла тушуниб етди. Цехда ўтган йилги план-топшириқлар бажарилди. Тайёрланган маҳсулотларнинг 92 проценти биринчи тақдимдаёқ сифат назоратчиларига манзур бўлди. Планга қўшимча 27 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Меҳнат унумдорлиги 107,6 процентни ташкил этди.

Шуниси муҳимки, маҳсулотнинг давлат қабули кўпчиликда ўз ишига бўлган масъулиятни оширди. Ҳар бир ишчида ишлаб чиқараётган маҳсулотига нисбатан жавобгарлик ҳисси пайдо бўлди. Ишчилар янгиликни тезда пайқаб олиб, эскича ишлаш усулидан воз кечдилар. Албатта, давлат қабули вакиллари ҳам қараб туришмади. Улар ишчилар орасида бўлишиб, қўйилаётган қаттиқ талабларнинг моҳиятини тушунтириб бордилар. Тўғри, бракка йўл қўядиган, меҳнат интизомига риоя қилмайдиган ишчилар ҳам учраб турарди. Уларга янги шароитда ишлаш учун юксак масъулият талаб қилиниши тушунтирилди. Ўз ишида ўзгариш ясамаган, номигагина ишлаб, маҳсулот сифатига путур етказадиган бракчиларнинг 15 таси ишдан бўшатилди. Бу энг тўғри йўл эди. Тез орада меҳнатсевар, ижодий фикрлай оладиган соғлом коллектив шаклланди. Ҳар бир ишчи меҳнат интизоми учун ҳам, маҳсулот сифати учун ҳам астойдил жон куйдира бошлади.

Александр Трунов етакчилик қилаётган бригадада 19 ишчи меҳнат қилади. Уларнинг ҳаммаси ўз касбини пухта эгаллаб олишган. Бригада ПХГ—4 агрегати учун насослар тайёрлайди. Насосларни йиғиш учун зарур бўлган барча деталлар ҳам бевосита шу коллективнинг ўзида ишлаб чиқарилади. Авваллари эҳтиёт қисмлар цехга бошқа жойлардан келтирилар эди. Давлат қабули вакиллари сифатсиз деб қайтарган насослардаги нуқсонлар худди шу деталлардан топиларди. Қўшни цехдаги ҳамкасблари бу камчиликларни тузатиб, детални келтириб бергунларича коллектив иш графигидан анча орқада қолиб кетарди. Шунинг учун ҳам бригада аъзолари бу деталларни ўз қўллари билан тайёрлаш таклифи билан чиқишди. Бу таклиф маъмуриятга ҳам маъқул бўлди. Бу билан А. Трунов бригадаси ПХГ—4 агрегатларининг насослари учун жавобгарликни тўлалигича ўз зиммасига олган ҳам эди. Ҳамжиҳатлик билан иш юритишгач, улар давлат қабули шароитида ҳам самарали ишлай олишларини амалда исботладилар. 6 ой ичида ўзларининг шахсий сифат тамғаларига эга бўлишди. Мана, ярим йилдирки, А. Трунов бригадаси шахсий кафолат билан маҳсулот ишлаб чиқаради.

— Аввало, шуни мамнуният билан таъкидлаш керакки, — дейди бригада аъзоси, йиғувчи-слесарь Юрий Чумаков, — маҳсулотнинг давлат қабули коллективимизда меҳнат интизомини анча яхшилади. Ишчилар қўл учида ишлаш, вақтни бекорга ўтказишнинг зарарли оқибатларини англаб етдилар. Бу бежиз эмас, албатта. Буюртмачилар ҳам маҳсулот сифати учун талабни тобора қаттиқ қўймоқдалар. Ахир, сифатсиз маҳсулот ва самарасиз меҳнатдан ҳеч ким манфаатдор эмасди. Илгари бирлашмага келтирилаётган хом ашё ва металлар сифатсиз бўларди. Бунинг оқибатида ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ҳам талабга унчалик жавоб бермасди. Маҳсулотнинг давлат қабули эса бу хил ёндошувларга чек қўйди. Айни пайтда келтирилаётган хом ашёлар давлат қабули назоратидан ўтказилиб, кейин қабул қилинади.

Ҳозир цех бошлиқлари ва ишчилар давр талабини тўғри тушуниб, давлат қабули вакиллари билан баҳамжиҳат ишламоқдалар.

— Энг қувонарлиси шундаки, — дейди цех бошлиғи Юрий Бабиец, — биз дастлабки довондан ўтдик. Зиммамизга юклатилган вазифани шараф билан уддаладик. Маҳсулотнинг давлат қабули синовларига ҳам дош бердик. Бу, бизнинг жиддий ютуғимиздир.

С. ИКРОМОВ,
«Тошкент оқшоми» штатсиз мухбири.

Мангуликка айланган лаҳзалар

КИНОРЕЖИССЕР МАЛИК ҚАЮМОВНИНГ ШАХСИЙ АРХИВИДАГИ ФОТОСУРАТЛАРДАН

Ўтган кунларни, воқеаларни, қизғин учрашувларни, ҳаяжонли дақиқаларни қандай қилиб абадийлаштирса бўлади? Албатта, фотосуратларда.

Номи нафақат Совет Иттифоқида, балки жаҳонда ҳам машҳур бўлган атоқли кинорежиссёр, СССР халқ артисти Малик Қаюмов редакциямизга лутфан тақдим этган суратларда ҳам ана шундай лаҳзалар акс этган.

◎ 1966 йил. Болгарияда Ўзбекистон кунлари бўлиб ўтди. Ёзувчилар, олимлар, кинематографчилар, артистлардан ташкил топган делегация болгар дўстларимиз диёрида бўлган кезларда жаҳоннинг биринчи фазогири Юрий Гагарин ҳам гуллар ўлкасига ташриф буюрганди.

◎ «Баҳор» ўзбек давлат рақс ансамблини деярли ҳамма мамлакатларда билишади. Мукаррама Турғунбоева ва раққоса қизлар жилмайиб турган сурат Тунисда олинган.

◎ Ўзбекистон ССР халқ ёзувчилари Абдулла Қаҳҳор билан Шуҳратнинг суҳбатлари қизғин бўлган.

◎ Наби Ғаниев яратган «Тоҳир ва Зуҳра» фильмида Асад Исматов бош ролларданн бирини ижро этган. Суратда Наби Ғаниев Асад Исматов билан суҳбатлашаётган лавҳа акс эттирилган.

Малик Қаюмовнинг тарихий суратларини кўздан кечирар эканмиз, бир фикр туғилди: халқимизнинг асл фарзандлари билан бирга бўлган дамларни, унутилмас бошқа воқеаларни ифодаловчи суратлар газетхонларнинг шахсий архивида ҳам топилса керак? Шунинг учун, азиз оқшомхонлар, Сизларга шундай истак билан мурожаат қилмоқчимиз: шу каби суратлар, бошқа ҳужжатлар, қўлёзмалар бор бўлса, уни редакциямизга тақдим этинг.

Редакция суратларни эгаларига қайтаришга кафолат беради.

Оқшомхонларимиз шу масала бўйича қуйидаги телефонларга мурожаат этишлари мумкин: 33-57-02. 33-58-85.

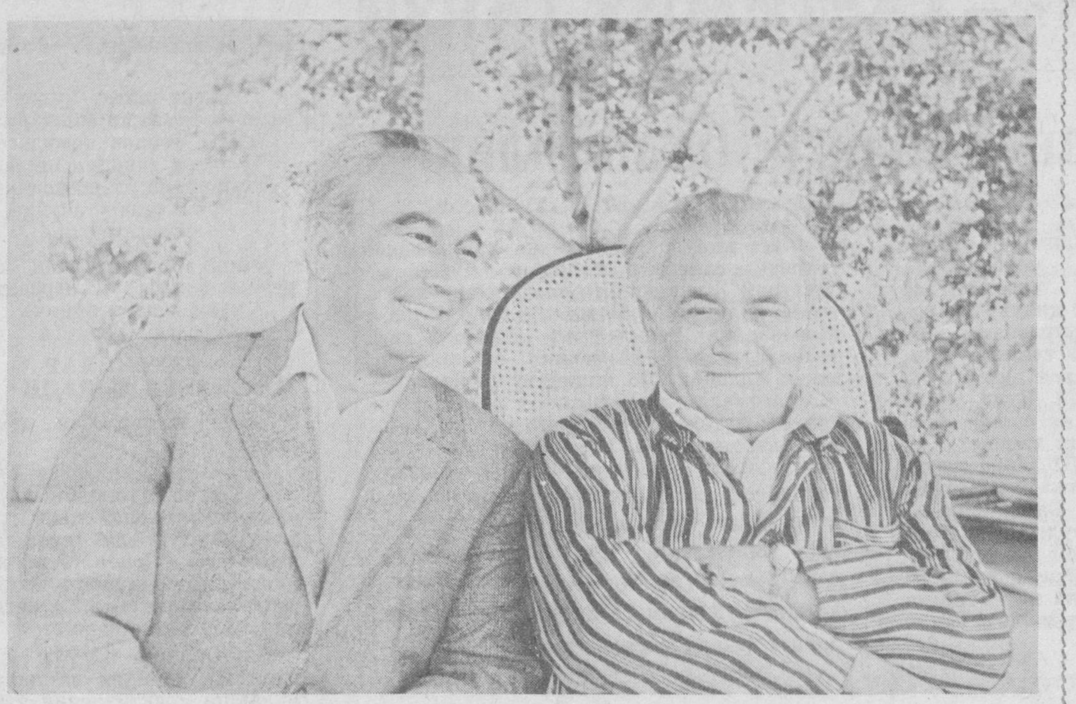

Маданият янгиликлари

РАССОМ САРҲИСОБИ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, плакатчи-рассом Фаррух Кагаровнинг номи санъат мухлисларига яхши таниш. Унинг долзарб мавзуларда ишлаган плакатлари сиёсий ўткирлиги билан ажралиб туради.

Республика Киночилар уйида Фаррух Кагаровнинг шахсий кўргазмаси очилди. Кўргазма таниқли рассомнинг 50 ёшга тўлиши муносабати билан ташкил этилди.

Л. АБДУЛҲАСАНОВА,
Тошкент Давлат маданият институтининг студенти.

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМ

Афғонистонда ўзбекистонлик кинематографчиларнинг янги ҳужжатли фильми суратга олинмоқда. Режиссёр Шуҳрат Маҳмудов бошчилигидаги группа «Жафокаш диёр» фильми сценарийсига оид ишларни ниҳоясига етказди ва ҳозир Кобулга бориш тараддудида. Шуҳрат Маҳмудов — йигирмадан ортиқ ҳужжатли лента муаллифидир. У бундан ўн йил илгари машҳур режиссёр Малик Қаюмов билан биргаликда «Афғонистон. Революция давом этмоқда» фильмини суратга олган эди. Ана шу фильм учун у юксак мукофот — СССР Давлат мукофотига сазовор бўлган эди. Эндиликда экран устаси ана шу вақт ичида содир бўлган ўзгаришлар тўғрисида ҳикоя қилиш, мамлакатнинг бугунги кунини кўрсатиш ниятидадир.

ҚИШЛОҚЛАРГА ГАСТРОЛЬ

Ҳамза номли ўзбек Давлат академик драма театри коллективи қишлоқларга жўнаб кетди. Тошкент области район марказлари, колхоз ва совхозларнинг саҳналарида коллектив репертуаридаги энг яхши асарлар кўрсатилади, Қишлоқ томошабинлари СССР халқ артисти Н. Раҳимов, республика халқ артистлари И. Болтаева, Я. Абдуллаевалар билан учрашадилар.

(ЎзТАГ).

«Фариштaлар билан ўйнашманг»

Горький номли давлат рус академик театрида ҳозирги замон италия драматургиясининг намояндаси Дарио Фонинг пьесаси саҳналаштирилди. Бу ерда «Фариштaлар билан ўйнашманг» спектаклининг премьераси бўлди.

— Фонинг бу ҳажвий комедиясида амалдорлар, бюрократлар, ёлғончилар дунёси фош этилади, — дейди постановкачи-режиссёр Александр Кузин ЎзТАГ мухбирига. — Саҳнада кулгили ҳолатлар маъюслик билан, ҳаёт воқелиги фантастика билан уйғунлашиб кетган. Бироқ постановканинг умумий руҳи ёркин ҳаёт, эзгу-туйғу тантанасига ишонч билан йўғрилган. Мен бу спектаклда сўз, музика ҳамда нафис-назокатли ҳаракатларни уйғунлаштиришга интилдим.

Режиссёрнинг ижодий режаларини саҳнада гавдалантиришда унга рассом А. Стоцкий, композитор Е. Ригер, рақсларни саҳналаштирган Н. Проказова ва А. Галяминлар ёрдам беришди. Спектаклга ёш, талантли артистлар ансамбли жалб этилди.

Отпуска вақтида бўлган воқеа

Милиция лейтенанти В. Трушковни кечаси тревога бўйича уйғотганларида у ўзининг отпускада эканини хаёлига ҳам келтирмади. Армияда буйруқни сўзсиз ва ўз муддатида бажаришга ўрганган лейтенант сакраб ўрнидан турди.

... Удмуртия пойтахти осойишталигини ҳимоя қилувчи кишилар учун бу тун хавотирли эди. Шаҳар атрофида қуролланган уч жиноятчи кезиб юрарди. Уларни қўлга тушириш учун бир неча оператив группа ташкил этилди. Ана шу группаларнинг бирини ёш лейтенант бошқарди.

Аҳоли милицияга фаол ёрдам берди. Аввалига темир йўл машинисти «уч нафар шубҳали шахс»нинг қаёққа кетаётганлигини маълум қилди. Сўнг шаҳар атрофидаги ўрмон хўжалиги ходими нотаниш кишилар яширинган ёзлик боғ-ҳовлини кўрсатди.

Милиционер шу ондаёқ ҳаракати режасини тузиб олди. Группасидаги кишиларни уй атрофига жойлаштиргач, ўзи эшик томон йўналди. Гоҳ югуриб, гоҳ эмаклаб эшик томон силжиб, деразалардан ўқ ёғилаётган жойдан ўтди ва эшик олдига етиб борди. Ноилож қолган жиноятчилар таслим бўлишди.

Коммунист В. Трушков Ижевск шаҳар Октябрь район партия комитетининг йўлланмасига биноан ички ишлар органларига ишга келган эди. Бунга қадар ишчи бўлган ёш офицер ҳозир механика институтининг кечки факультетини битирмоқда, диплом ҳимоясига тайёрланмоқда.

Хавфли жиноятчиларни қўлга олишда кўрсатган мардлиги ва жасорати учун В. Н. Трушков Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланди.

А. КАКОВКИН,
ТАСС мухбири.
ИЖЕВСК

ТАБИАТ — ИНСОН ОНАСИ

Боғ-томорқа юмушлари

«Февраль» сўзининг маъноси

Февраль лотинча «февруарис» сўзидан олинган бўлиб, қадимги Римда бу ойнинг ўн бешинчи кунида халқ тантаналари ўтказиларди.

«Диес фебруатус» — тозаланиш куни демакдир. Бу куни римликлар дала ва ўрмонларнинг афсонавий қаҳрамони Леперту шарафига эчкилар сўйишган. Февралнинг қадимги славянча номи — сечень бўлиб, йилнинг март ойидан бошланган даврига мансубдир. Февраль ўша пайтда йилнинг охирги ойи бўлиб, эски йилни янгисидан ажратиб турган.

Қишнинг сўнгги ойи

Кумуш — қишдан, зумрад — баҳордан, деганларидек, қиш фаслининг сўнгги ойи — февраль ҳам бошланди. Халқимизда: «Қишдаги нам — ёзда бўлар малҳам», деган ибора борки, бу йилги қиш ёғин-сочинли бўлди, қор ва ёмғир меъёрда ёғди. Зеро, серқуёш она-заминимизга қор-ёмғир дуру-гавҳардек керакки, олтин еримизда шу об-ҳаёт туфайли ризқи-рўзимизга анвойи мева-чевалар, турфа ноз-неъматлар етилади, она-Ватанга ўзбекнинг улуғвор туҳфаси бўлган «оқ олтин» — улкан пахта хирмонлари бунёд бўлади.

Гидрометеорологларимизнинг хабар беришларича, бу йил диёримизнинг тоғлик районларига мўл-кўл қор ёғди. Лекин республикамиз учун об-ҳаётнинг ҳар бир томчиси нондек азиздир. Сувни тежаб ишлатиш ҳар биримизнинг бурчимиз бўлиши керак.

Яна бир кеча кундан сўнг дала-боғларда, боғ-томорқаларда баҳорги ишлар бошланиб кетади. Ҳаваскор сабзавоткорлар ўз томорқаларида турли ошкўклар, картошка ва карам экиш ишларини бошлаб юборишади. Бунинг учун айни шу кунларда экин экиладиган ерни тайёрлаш, уруғликларни ҳозирлаб, уларнинг сифатини текшириб кўриш, керакли асбоб-анжомларни тайёрлаб қўйиш лозим.

Боғ-роғлар, ҳовли-жойлар ва кўчалардаги ариқ-зовурларни тозалаб, баҳорги ёмғирли кунларга мослаб қўйиш ҳам эсдан чиқмаслиги керак. Февраль ойи календарда қисқа бўлгани учун «ҳа-ҳув» демай баҳор келиб қолади. Шунинг учун февраляни сабзавоткорлар ниҳоятда долзарб ой деб ҳисоблашади. Февралда экин-тикинларни яхши эккан ҳаваскорлар баҳорда мўл-кўл эртаги ноз-неъматларни етиштира оладилар.

Қишнинг сўнгги ойини кўнгилли ўтказиб, баҳорни хушчақчақ кутиб олайлик.

Баҳор неъматлари

Февраль — сабзавоткорлар учун қизғин иш палласидир. Бу даврда эртаги экинлар учун жойни тезроқ тайёрлаш ва совуққа чидамли экинларни ўз вақтида экиш зарур бўлади.

Хўш, бу ойда совуққа чидамли экинлардан қайсиларини экиш мумкин? Биринчи навбатда уруғи 2—3 даража ҳароратда униб чиқадиган ва енгил совуқлар (3—5 даража)га бардош бера оладиган редиска, сабзи, пиёз, укроп, петрушка, кашнич, шавел, сельдерей каби экинларни экиш мумкин.

Редиска — энг тезпишар экиндир. Уни далага биринчи чиқиш имконияти пайдо бўлиши биланоқ, яъни февраль ўрталарида экиш лозим. Томорқада редисканинг эртапишар, рубин каби эртаги, Тошкент оқ редискаси, оқ тумшуқ, қизил думалоқ каби ўртаги, Майский, Красний великан ва тунгон каби кечки навларини экиш тавсия этилади. Редискани далага ёппасига сочма усулда, пуштага ёки уч қаторли лентасимон усулда экиш мумкин. Ҳар 100 квадрат метр жойга 100—120 грамм уруғ сарфланади. Уруғ 1,5—2 сантиметр чуқурликка кўмилади. Уруғ сепилгандан кейин пушта устига чириган гўнг (ёки опилка) сепилса ерни қатқалоқ босмайди ва ўсимликни совуқ урмайди.

Февралнинг иккинчи ярмида эртаги карам кўчатини очиқ далага ўтказиш мумкин. Карам кўчати қанча эрта экилиб кўкартириб олинса, у касаллик ва зараркунандаларга шунча чидамли бўлади. Чиниқтирилган, сараланган карам кўчатларини 70x25 сантиметр схемада экилади.

Ойнинг иккинчи ярмидан бошлаб салат, исмалоқ, укроп, кашнич, петрушка ва бошқа ошкўкларни ёппасига экиш давридир. Кўкат-сабзавотлар тез етилади, ҳатто энг кеч пишадиган навларнинг вегетация даври ҳам 40—50 кундан ошмайди. Укроп, исмалоқ, кашнич ва бошқа тез ўсадиган япроқли сабзавотларнинг бениҳоя эрта етилиши қисқа муддат мобайнида сервитамин маҳсулот олиш имконини беради.

Кўкат экинларнинг уруғини экиш нормаси уруғнинг ҳажми ва экиш усулига боғлиқдир. Ҳар 100 квадрат метр жойга: 25—30 грамм салат, 200 грамм укроп, 60—80 грамм петрушка, 100—120 грамм кашнич, 400 грамм исмалоқ, 30 грамм шавел уруғи сепилади. Кўкат экинларининг уруғи асосан жуда майда бўлганлиги сабабли улар 1-2 сантиметр чуқурликда экилади. Экилган пушта устига 2—3 сантиметр қалинликда чириган гўнг солинса, яхши натижа беради.

Февраль ойининг охиридан бошлаб эрта баҳорги пиёз ҳам экилади. Бу муддатда пиёзнинг ҳар қандай навини экиш мумкин. Ҳар 100 квадрат метр жойга йирик пиёзбош олиш учун 120-150 грамм уруғ сепиш керак, кўк барра пиёз олиш учун эса 200—250 грамм пиёз уруғи сепилади. Пиёзни уруғидан экишдан ташқари «нўш пиёз», яъни диаметри 2—2,5 сантиметр келадиган майда пиёзчаларини ҳам экиб, улардан барвақт ҳосил етиштириш мумкин. Бунда майда пиёзчалар 70 сантиметр кенгликдаги жўяклар устига оралиғи 7—8 сантиметр кенгликда, 3 қаторли лентасимон усулда экилади. Экиш осон бўлиши учун пушта устига қўлбола маркёр ёрдамида, 15 сантиметр кенгликда кичик эгатчалар олинади ва унга пиёзчалар 4—5 сантиметр чуқурликда кўмилади.

Агар кузда саримсоқ пиёз экишга улгурмаган бўлсангиз, уни шу кунларда экишингиз мумкин. Томорқа участкаларида экиш учун саримсоқнинг «Майский» тезпишар нави тавсия этилади. Саримсоқ пиёз бўлакчаларидан кўпайтирилиб, ҳар 100 квадрат метр ерга 8—12 килограмм пиёзчаси сарфланади. Саримсоқнинг экиш усули «нўш пиёз»ни экишдан фарқ қилмайди.

Хулоса қилиб айтганда, юқорида баён этилган юмушлар ўз вақтида ва сифатли ўтказилса, эртаги сабзавот ва картошкадан баракали ҳосил олиш имкони туғилади.

Абдували УМАРОВ,
Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг доценти, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

«БУХОРОНИНГ ХОЛДОР БУҒУСИ».
О. Шемаков фотоэтюди.

Тирноқгулнинг хосиятлари

Мураккабгулдошлар оиласига мансуб бўлган тирноқгул (календула) бир йиллик ўт-ўсимлик. У Ўзбекистоннинг ҳамма районларида манзарали гуллар қаторида ўстирилади. Доривор ўсимлик сифатида эса, Тошкент доривор ўсимликлар совхозида, Краснодар ўлкасида, Полтава ва Москва областларида етиштирилади. Тирноқгулнинг манзарали хусусияти шундаки, у май ойидан бошлаб сентябрь ойи охирларигача кетма-кет қийғос гуллаб туради. Гуллари сариқ рангда кичик саватчага тўпланган. Ўсимлик қийғос гуллаганда гул саватчалари бандсиз қирқиб олинади ва салқин ерда қуритилади. Доривор хом ашёни йил давомида йигирма маротабагача йиғиш мумкин. Шу усул билан тайёрланган тирноқгул гулларини дорихоналаримизда қоғоз картон қутичаларга жойланган ҳолда керакли муолажалар учун сотиб олиш мумкин.

Тирноқгулнинг таркиби турли фойдали органик бирикмаларга бой бўлиб, ундан дамлама ёки қайнатмалар тайёрланади. Дамлама икки чой қошиқ гул саватчалари устига икки стакан қайноқ сув солиб, иссиқ ва усти ёпилган ҳолатда 15 минут давомида дамлаб қўйиш йўли билан тайёрланади. Бу дамлама халқ табобатида бош айланиш, дам-бадам пайдо бўладиган иситма ва айрим кўз касалликларида ишлатилган. Тирноқгул қайнатмаси икки стакан сувга майдаланган гулдан 20 грамм солиб, 15 минут оғзи ёпиқ ҳолда қайнатилади. Бемор учун кунига бир ош қошиқдан уч маротаба ичиш тавсия қилинади.

Илмий медицинада ўсимликнинг доривор препаратлари (дамлама ва настойка — настойка календули) турли яраларни, куйган тери яраларини даволашда, оғиз ва томоқ бўшлиқларини чайиш, меъда ва ўн икки бармоқли ичак яраси ҳамда жигар касалликларини даволаш мақсадларида қўлланилади.

Уйғун АБДУЛЛАЕВ,
химия фанлари кандидати.

Ранглар, ёқимли ранглар...

Табиатда нима кўп дейилса, ранглар кўп деймиз. Ранг — моддалар чиқарган ёки қайтарган нурланиш спектри бўлиб, шу боис модда қайси рангдаги нурни ютса, ўзидан ўша нурни қайтариб чиқаради. Ранг спектри атом ва молекулалар хусусиятига қараб ўзгаради. Спектрни ташкил этувчи нурлар энергиясининг зичлиги бир-бирига яқин бўлганда оқ тусда бўлади. Халқаро битимга кўра уч хил ранг асосий деб танланган. Булар — қизил, яшил, ҳаворанг. Одатда рангли телевидение ва фотосуратлар асосида уч хил тус аралашмаси ётади.

Баъзи кишилар рангларни ажрата олмайдиган бўлишади. Уларнинг кўзига рангли ва оқ-қора расмлар билан бирга, светофор чироқлари ҳам бир хил бўлиб кўринади. Одатда моддалар ҳароратини бевосита аниқлаш иложи бўлмаган ҳолларда чиқариш спектридаги ранг ўзгаришидан фойдаланилади. Қуёш сирти ҳарорати шу усулда аниқланган. Химиявий тажрибаларда эриган моддаларнинг рангини аниқлашда махсус оптик асбоб (яъни спектрофотометр)дан фойдаланилади.

Шуни айтиш керакки, табиатдаги рангларнинг тури кишини ҳайратда қолдиради. Диққат ва синчковлик билан кузатган киши бир рангнинг турлича тусланиши ва товланишини кўради. Она табиатда ранглар шу даражада кўп ва хилма-хил, уларнинг барчасини номлашга сўзу таъриф ожизлик қилади. Олимларимиз рангларнинг хусусиятларига қараб одатда икки турга бўладилар. Биринчиси илиқ ранглар дейилади. Бу турга қизил, тўқ ва оч қизил, қирмизи, лоларанг, гулоби, гулнор, яна сариқ ва тўқ ҳамда оч сариқ, зарғалдоқ, лимон ранг туслар киради. Улар аланга, чўғ, қизиган темир ва қуёшни эслатгани учун рангшуносликда юқоридаги номни олишган. Иккинчи тур — совуқ тусларга яшил, сапсар, кулранг ва қора ранглар киради. Улар муз, ҳаво, сув, яшил ўсимликларни эслатгани учун шундай аталган. Ранглар уйғунлиги ва уларнинг бир-бирлари билан тўғри хиллаш, ярашимли, яъни бирининг иккинчисига монанд бўлиши рассомлар учун муҳим аҳамиятга молик бўлади.

Хўш, она табиатда ранго-ранг ранглар инсон кайфиятига қандай таъсир қилади! Буни қуйидаги мисолларда яққол кўриш мумкин.

Қизил ранг илиқликни ҳис этишга чорлайди, киши кайфиятини кўтаради, лекин тезда чарчатади. Одатда бу тус таъсирида мускуллар ҳаракати кучаяди, қон босими кўтарилади, нафас олиш мушкуллашади. Тўқ сариқ ранг киши кайфиятини яхшилайди. Сариқ ранг кўз нури ва асаб системаларини кучайтиради. Шунинг учун у ранглар ичида энг қувноғи ҳисобланади. Яшил ранг одатда уйқу қочганда ва чарчаганда киши кайфиятини яхшилайди. Унинг таъсирида мускуллар ҳаракати сусайиб, қон босими меъёрига тушади. Натижада киши танасининг ҳаётий фаолияти яхшиланади. Шу боисдан бу ранг энг ёқимли саналади. Кулранг совуқни ҳис этишга ундайди. Асаби бузилган киши кўнглига таскин беради, шу билан бирга қон босимини пасайтиришда яшил рангга нисбатан кучлироқ таъсир этади. Бинафша ранг ҳомиладор аёлларнинг асабларини тинчлантиради, шу билан бирга кишини бўшаштириб юбориши аниқланган. Ялтироқ кўк ранг ҳарорати юқори кишиларга ижобий таъсир кўрсатади. Қўнғир-сариқ ранг киши қон босимини кўтариб юборади, қизғиш тус эса беморларнинг иштаҳасини очади. Мюнхенлик медиклар ўтказган илмий тажрибалар кўрсатишича, беморларнинг жисмоний ва руҳий ҳолати кўп жиҳатдан ўзлари турадиган бинолар рангига боғлиқлиги аниқланган.

Хулоса қилиб айтганда, баъзи ранглар мускуллар ҳаракатига таъсир этиб, кишини қувонтирса, бошқаси эса тезда чарчатади. Улар кишиларга эстетик завқ бериши билан бирга, тана ҳароратига ва асабга таъсир этиши кузатувларда маълум бўлган. Машҳур физиолог олим В. М. Бехтерев ўзининг кўп йиллик кузатувларидан хулосага келиб, ранглар келажакда асаб касаллигига дучор бўлган беморларни даволашда самарали ёрдам беришини таъкидлаган эди.

Тўхтахўжа МАҲМУДОВ,
биолог.

Заҳарли газанданинг сирлари

Кўпгина текширишларга қарамай, чаённинг хавф-хатарларга мослашиш сабаблари номаълум бўлиб қолмоқда. Қарангки, сувга чўктирилган, музлатилган чаёнлар тезгина ҳаётий функцияларини тиклаб олади.

Ҳашаротлар орасида тарқалган юқумли касалликларнинг бирортаси ҳам чаёнга юқмайди. Улар катта радиацияга ҳам чидамли, ҳатто 75000 рентген нурига ҳам парво қилмайди.

Биолог олимлар ҳозирги пайтда заҳарли газанданинг бу қадар мослашиш сирини текширишни давом эттиришмоқда.

Абдураҳим РАСУЛОВ,
132-мактабнинг биология ўқитувчиси.

Ажойиботлар оламида

ИБОДАТХОНА БУНДАН 29 АСР МУҚАДДАМ ҚУРИЛГАН ЭКАН

Ўзбекистон Фанлар академияси Археология институтининг экспедицияси Қарши шаҳри яқинида бундан камида 29 аср муқаддам қурилган мажусийлар ибодатхонасини топди. Экспедиция бир неча йиллардан буён Ерқўрғон шаҳристонида қазиш ишларини олиб бормоқда. Ерқўрғон қадимги вақтларда Сўғдиёнанинг энг йирик иқтисодий ва маданий марказларидан бўлиб, Бақтрия пойтахти — Балх билан Самарқанд ўртасида жойлашган эди. Олимлар шаҳристоннинг шу кунларда ҳам сақланиб турган деворлари эрамизнинг бешинчи асрида қурилган, дейишмоқда.

Марказий меъморлик комплексида археологлар антиқа топилмага дуч келдилар. Бу ерда олимлар анча илгари қурилган, нақшлар билан безатилган зардуштийлар ибодатхонасининг харобаларини топдилар. Қурбонлик қилинадиган меҳроб ёнида топилган садаф ва феруза қадалган олтин типратикон тадқиқотчиларни жуда қизиқтириб қўйди. Игналари қуёш нурларини эслатадиган ана шу кирпи мажусий — зардуштийлар муқаддас ҳисоблайдиган уч ҳайвоннинг бири эди. Типратиконнинг ҳам, ибодатхонада топилган бошқа буюмлар — тош қурбақа, аёлларнинг олтиндан ясалган безаклари, тангалар, терракота ҳайкалчалар ва сопол идишларнинг «ёши» бу ерда одамлар эрамиздан аввалги IX — VIII асрлардан бошлаб яшаганлигидан далолат бериб турибди.

ЎзТАГ мухбирлари бу хабарни шарҳлаб беришни Тошкентдаги санъатшунослик институтининг сектор мудири Э. А. Ртвеладзедан илтимос қилдилар.

— Ерқўрғон антик даврлардан тортиб то илк ўрта асргача бўлган даврда сўғд шаҳарларининг шаклланиб бориш жараёни тўғрисида мулоҳаза юритишга имкон берадиган ҳозирча яккаю-ягона ёдгорликдир. Бу галги топилмалар эрамиздан аввалги биринчи минг йилликнинг бошларига таааллуқли маданий қатламларнинг энг қуйи қисмидан олинди. Бундан ташқари, уларнинг кўпчилиги қатори зийнатланган сопол безакнинг ҳам «ёши» аниқ белгиланди.

Шаҳристонни ўрганиш давом этмоқда. Бундан буёнги ишлар Ерқўрғон тарихини чуқурроқ ўрганишга имкон беради. Бу ерда давлат музей-қўриқхонаси ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

ҲУШЁРЛИК—ҲАЁТИМИЗ ТАРЗИ

№ 1 (141)

Шодликдан кейинги бадномлик

Маст қилувчи ичимликнинг зарари ҳақида қадимги қўлёзма манбаларида ҳам кўплаб қизиқарли маълумотлар учрайди. Масалан, «Маст қилувчи ичимликларни лаънатлаш сутраси»да бу зарарли суюқликни ичиш туфайли инсон қандай бахтсизликларга дучор бўлиши ҳақида гап боради. Буни биз сўғд ёзма ёдгорликларидан билиб оламиз. Қисқача сўғд ёзуви ҳақида: бу ёзув эрамиздан аввалги III асрда шаклланиб, миллий ёзув даражасига етган, дастлаб Бухоро воҳаси, Самарқанд — Зарафшон водийсида вужудга келган. Кейинчалик суғд халқининг кенг кўламдаги халқаро савдо ва маданий ҳаётдаги актив иштироки туфайли бу тил ва ёзув бошқа халқлар орасида ҳам ёйилган.

«Маст қилувчи ичимликни лаънатлаш сутраси» санскрит тилидан сўғдчага ўқитувчи Жинаначинта томонидан таржима қилинган. Лекин ношир Д. Н. Макензининг аниқлашича, асл текст хитойча бўлган. Қўлёзманинг кўчирилган вақти милодий 728 йилига тўғри келади.

Қўлёзмалар институтининг сўғд ёзуви бўйича мутахассиси, филология фанлари кандидати М. Исҳоқов қуйида келтириладиган матнни ҳозирги ўзбек тилига таржима қилди. Бу орқали ҳозирги кунда ичкиликбозликка қарши олиб борилаётган кураш мазмуни билан таржима қай даражада ҳамоҳанг эканлигини муҳтарам газетхонларнинг ўзларига ҳавола этамиз.

...Маст қилувчи ичимлик гўё оловки, у барча эзгу ишларни куйдиради ва барча гуноҳ ишлар оловини гуриллатиб ёндиради. Одамлар ичкилик туфайли инсон қиёфасига эга бўлолмайдилар, балки улар абадий қора зулмат ичра нурдан маҳрум бўлиб, сарсон-саргардон юрадилар. Мана, нима учун маст қилувчи ичимликларни ичмаслик лозим! Ва яна мастоналик туфайли кишининг гўзал тани дардчил бўлади; олижаноб оқсуяк киши ўз қудратидан маҳрум бўлади; доно, билимдон одам илмидан айрилади; обрўли одам ўз обрўсидан жудо бўлади; бой-бадавлат бўлса, қашшоқ бўлиб қолади.

Барча жонзотлар орасида масхара бўлиб, кулги ва нафрат уйғотади. Ва яна: маст қилувчи ичимлик кўзни хира, тилни дудуқ, қулоқни кар, қўлни қувватсиз, оёқни акашак қилади ва ўзига сездирмай одамни ўлим томон етаклайди. Бу ҳали маст қилувчи ичимликларни ичишни нима учун лаънатлаш лозимлиги ҳақидаги гапларнинг ҳаммаси эмас.

Бундан ҳам бадтари: одам маст қилувчи ичимликларни ичгани, эриб турган мисни ичиш билан баробар. Лекин эриб турган мис одамнинг ҳаётини бир марта куйдирса, маст қилувчи ичимлик ҳаёт кетидаги ҳаётни куйдиради. Агар кимки мана шу маст қилувчи ичимликларнинг зиёнини тушуниб етса, у шу билан баробар ҳақ йўлни билиб олган бўлади. Мана, яна нима учун маст қилувчи ичимликни ичмаслик лозим.

Бундай ичимликни ҳатто жуда оз миқдорда татиб кўриш оқибатида, келгуси ҳаётда одамни ичишга ўргатиб қўяди. У ҳаққоний — китоб, илм, маърифат ва насиҳат сўзини қанчалик эшитмасин, барибир ҳеч қачон уни мукаммал тушунмайди. Тушунгани эса хато бўлади ва уни маърифат йўлидан четга тойдиради.

Олижаноб киши маст қилувчи ичимликни ичса, унинг ақлига ҳам путур етади. Барча аъзою бадани қувватсизланади. Шундай бўладики, унинг устидан азоб-уқубат ва кулфат ғолиб келади.

Барча гуноҳ ишлар бир ҳисобланса, маст қилувчи ичимликлар ичишнинг ўзи ҳаммаси билан баробар гуноҳ ҳисобланади. Мурод улки, бу ўгитни ҳар бир тирик жонзот билиб олсин.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Х. С. Сулаймонов номидаги қўлёзмалар институти директори ўринбосари

Б. ВАЛИЕВ тайёрлаган.

Спорт иншоотларида

«Лойтепа» кимга керак?

Ичкиликбозликка қарши кураш бутун мамлакатимизда қатъийлик билан олиб борилялти. Кутилган биринчи мақсад — кишилар саломатлигини сақлашдир. Лекин бунинг учун ичкиликнинг зарари ҳақида тушунтириш ишлари олиб боришнинг ўзи кифоя қилмайди, албатта. Қаердаки зарур чоралар, яъни меҳнаткашларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш учун яхши шароитлар яратилган бўлса, кутилган натижа ўша ерда кўнгилдагидек бўлади.

Инсон саломатлигини мустаҳкамлашнинг биринчи шарти — спорт билан мунтазам шуғулланишдир. Хўш, бу борада шаҳримиздаги саноат корхоналарида олиб борилаётган ишлар қандай? Ҳамма ерда ҳам ишчилар спорт билан шуғулланишлари учун шарт-шароит бирдек яратилганми?

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, йирик саноат корхоналарида спорт ишлари бошқалардагига нисбатан бир мунча яхши ташкил этилган. Масалан, уларнинг ҳар бири ўз спорт базасига эга. «Текстильшчик» стадиони Тошкент тўқимачилик камбинатининг шундоқ ёнгинасида жойлашган. Бу ердан эртаю кеч одам аримайди. Кимдир югурган, кимдир ядро ирғитиш билан машғул, яна кимдир бассейндаги илиқ сувда мазза қилиб чўмиляпти. Кўпчилик сменадан бўш пайтини шу ерда ўтказяпти. Бу жуда яхши. Лекин ўртамиёна коллективларда-чи?

Пойтахтимиздаги «Узбекпроектмебель» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида етти юздан зиёд киши меҳнат қилади. Иш икки сменада ташкил этилган. Бирлашманинг ҳам фахрланса арзигулик ишлари, ибратли кишилари кўплаб топилади.

Тан олиш керак, бирлашманинг юраги — махсус мебель заводида ишчиларнинг баракали меҳнат қилиши учун барча шароит яратилган. Замонавий дам олиш, ечиниш хоналари ва душхоналар улар хизматида. Радио-телевизорлар ишлаб турибди, газета-журналларнинг янги сонлари тартиб билан териб қўйилган.

— Спорт майдончасини ҳам кўрсак, — илтимос қилдим бирлашма партия ташкилотининг секретари Ш. Худойбердиевдан.

— Марҳамат, — деди Шокир ака, — яқин орада у ерни текислаб, тартибга келтириб қўямиз. Ҳозирча манави инженерлик лаборатория комплекси қурилиши билан бўлиб...

— Демак, ҳеч қандай тадбир ўтказилмаётган экан-да?

— Ўтказиб турибмиз, — партком эълонга ишора қилди. — Эртага шахмат мусобақаси ўтказмоқчимиз. Илгари кўп нарсамиз йўқ эди. Яқинда 1700 сўмлик спорт инвентарлари сотиб олдик.

Заводнинг орқа тарафига ўтдик. Бир қарашда бу ер илгари спорт майдончаси бўлганини илғаш қийин. Фақат синчиклаб кузатгандагина девор тагида «мунғайиб» турган футбол ва гандбол дарвозаларини кўриш мумкин. Яқин орада у ёққа ҳеч ким эътибор бермаган кўринади. Сабаби, майдончани баландлиги бел баравар келадиган «лойтепа ишғол қилган». Қараган кишининг юраги ачийди. Эсизгина майдонча. Агар бепарволик қилинмаганда, қишнинг илиқ кунларида ҳам у ердан бемалол фойдаланиш мумкин эди.

Тўғри, бу «тепалик» ўз-ўзидан «бунёд» бўлгани йўқ. Унинг яқинида инженерлик-лаборатория комплекси қурилиши кетяпти. Лойхона ўшанинг «маҳсули» бўлса эҳтимол. Лекин омилкорлик билан иш тутилганда қурилиш «ҳажми» майдончагача чўзилиб бормасди, ҳовли ҳуснига «доғ» бўлиб турмасди. Бепарволик оқибатида туппа-тузук майдон ташландиқ ерга айланибди.

Ш. Худойбердиевнинг айтишига қараганда, корпус қурилиши шу йилнинг охирида ёки келгуси йилнинг бошларида ниҳоясига етаркан. Хўш, 1700 сўмга сотиб олинган спорт буюмлари ўшангача чанг босиб ётаверадими? Ёки «уйда ўйнарсизлар, бола-чақа билан» деб, уларни битта-битта ишчиларга улашиб беришармикин? Ё бўлмасам «келди-кетди»га асрашяптими?

Энди бир ўйлаб кўрайлик-а. Турган гапки, бу корхонада ҳам ишловчи ёшлар анчагина. Уларнинг аксарияти иши икки сменада ташкил этилган цехларда тер тўкишади. Демак, кимдир пешиндан кейин бўш бўлса, кимдир пешингача бўш бўлади. Агар бирлашмада спорт ишлари яхши йўлга қўйилганда эди, улар жон-жон деб бўш вақтларини шу ерда ўтказишарди. Бунинг натижасида меҳнат унумдорлиги янада ошарди, бўш вақт зерикарли ўтмасди ва энг муҳими, инсон саломатлиги мустаҳкамланарди.

Биргина шахмат мусобақаси уюштириш билан ҳаммани спортга бирдек жалб қилиб бўлмайди. Беш қўл баробар эмас, ҳар кимнинг қизиқиши ҳар хил: бир одам футболни, бошқаси қўл тўпини, учинчиси енгил атлетикани ёқтиради. Албатта, бунинг учун муҳташам стадион барпо этиш шарт эмас. Мўъжазгина спорт майдончаси бўлса бас. Айримларга бошида эриш туюлса, бора-бора қизиқиб аралашиб кетади. Фақат озгина ҳафсала кифоя.

Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

Шарбат ўрнига «заҳар»

Пештахта устидаги шиша идишларда товланиб турган мева шарбатларининг сони сира камаймасди. Лекин мижозлар ва сотувчи қизнинг қўли-қўлига тегмасди. Куйбишев район ички ишлар бўлими БХСС ходимларини бу манзара қизиқтириб қолди. Район озиқ-овқат савдоси идорасига қарашли 33-магазиннинг мева шарбатлари бўлими сотувчиси Наталья Соловьева сервитамин суюқлик ўрнига оширилган нархда арақ сотаётгани аниқланди. Жилмайиб туриб харидор қўлига «заҳарли шарбат» тутқазаётган сотувчи қиз шу куни мўмайгина даромад кўрганди.

Мазкур идорага қарашли 66-магазиннинг шиша қабул қилиш пунктида ҳам ғалати манзарага дуч келинди. Бу ерда бўшаган шишани топшираётган кишини учратиш амри маҳол. Чунки пункт қабул қилувчиси Рашиджон Сулаймонов қуруқ шиша санаб кунни кеч қилишни йигит кишига ор деб билиб, одамларнинг «ҳожати»ни қингир йўл билан чиқаришни маъқул кўрибди. У гражданин Бобоевга 80 шиша арақнинг ҳар донасини 12 сўмдан пуллаётганда ушланди.

Савдо шоҳобчаларида спиртли ичимлик савдоси қоидасининг қўпол равишда бузилиши чайқовчилик билан кун кечиришга одатланган кишиларга қўл келмоқда. Яқинда Давидов кўчасидаги уйлардан бирида яшайдиган Лидия Иванова 4 шиша арақни устама нархда сотаётганида қўлга тушди. Ҳар шишасидан тушган нақ 5 сўмдан фойдани чўнтагига ураётган бу аёлнинг уйи текширилганда, 62 шиша арақ ва 24 шиша вино топилди. Иш жойининг тайини бўлмаган Л. Иванова 110 шиша спиртли ичимликни магазиндан доналаб олиб йиққанига ишониб бўладими?!

У ҳам биронта қўли эгри сотувчи билан муомала қилгани ҳақиқатдан узоқ эмас.

Бу кўнгилсиз воқеаларнинг содир бўлишида ичкилик шайдоларининг ҳам озми кўпми «ҳисса»лари бор. Чунки улар ҳожатлари чиққанига шукур қилиб, чўнтакларини қоқиштирадиларда, аламларини ичларига ютганча йўлга равона бўлишади. Мана шундай лоқайдлик, пешана тери эвазига топилган пулни юлғичлар ҳамёнига ўтишига ёрдам беради. Ахир бу инсофданми?!.

Ғ. БОЛТАБОЕВ.

Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси сиёсий бўлимининг матбуот группаси катта инструктори, милиция катта лейтенанти.

Редактор
Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Тошкент шаҳар ҳунар-техника таълими бошқармаси В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг
33-ўрта ҳунар-техника билим юрти

учиш аппаратларини йиғувчи-слесарь, фрезерчи ихтисослари бўйича 1988-ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машғулотлар 6 ой давом этади.

Тошкент шаҳрида ва Тошкент областининг шаҳарга яқин районларида яшайдиган ўрта маълумотли кишилар, шунингдек, Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилган ўрта маълумотли йигитлар қабул қилинади.

Ўқувчиларга 65 сўм миқдорида стипендия ва ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида 50 процент иш ҳақи берилади.

Ўқиш вақти меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: паспорт, ўрта маълумоти тўғрисида аттестат, яшаш жойидан справка, 086/У формадаги медицина справкаси, билим юрти директори номига ариза, 4 донадан 3х4 см ва 4х5 см катталикдаги фотосурат.

Адрес: 700207, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 331-уй (8, 30, 151, 171-автобуслар; 6, 29-трамвайларнинг «С. И. Кадишев номидаги билим юрти» бекати). Телефонлар: 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«ИНТУРИСТ» КООПЕРАТИВ КАФЕСИ

Сизларни кўнгилли дам олиш, банкетлар ўтказиш, тўй ва бошқа оилавий тантаналарни нишонлаш, ўзингиз ёқтирган европача ва миллий таомлар тортилган тўкин дастурхон атрофида тўпланиш учун

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Джаз вокал-чолғу ансамбли сизларнинг хизматингизда бўлади.

Кафе ҳар куни соат 12 дан 24.00 гача очиқ.

Адрес: Тошкент шаҳри, Советская кўчаси, 2-уй, «Интурист» маданий-ахборот маркази. Телефон: 32-78-07.

Тошкент шаҳар ҳунар-техника таълими бошқармасининг

57-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда электр-газ пайвандчи ихтисоси бўйича
6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Машғулотлар—ўқув группаларининг комплектлашувига қараб бошланади.

Адрес: 700194, Тошкент шаҳри, Юнусобод массиви, Муродов кўчаси, 9-уй (67-автобуснинг «8-автопарк» бекати).

Тошкент шаҳар ижроия комитети савдо Бош бошқармасининг

«ЁШЛИК» МАКТАБ-МАГАЗИНИ

Контролер-кассирлар тайёрловчи
6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА
ВА
Озиқ-овқат моллари сотувчиларини тайёрловчи
4 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚИШГА 16 ЁШДАН 25 ЁШГАЧА БЎЛГАН, 8-10 СИНФ МАЪЛУМОТИДАГИ, ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ПРОПИСКАСИ БЎЛГАН ҚИЗЛАР КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Ўқувчиларга ойига 50 сўмдан 64 сўмгача стипендия тўланади ва ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Ўқувчилар бир вақтнинг ўзида кечки мактабда ёки савдо техникумида ўқишлари мумкин.

Мактаб-магазинни тамомлаганларга йирик магазинларга ишга йўлланма берилади ва уларга совет савдоси техникумининг сиртқи бўлимига имтиёзли шартлар билан ўқишга киришларига имконият яратилади.

Таълим рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Кафанов кўчаси, 63-уй (1, 2, 5, 8, 9, 10, 24, 26-трамвайлар; 2, 3, 22, 32, 55, 80-автобусларнинг «Госпиталь» бозори» бекати). Телефон: 55-75-15.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги М. Қориёқубов номли ўзбек давлат концерт-филармония бирлашмаси

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ МАДАНИЯТ САРОЙИДА
12, 13 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.00 ДА
М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ КОНЦЕРТ-ФИЛАРМОНИЯ БИРЛАШМАСИ СОЛИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

Қатнашадилар:

Ўзбекистон ССР халқ артисти, Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артист БОБОМУРОД ҲАМДАМОВ;

Ўзбекистон ССР халқ артисти ДИЛАФРЎЗ ЖАББОРОВА;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар — ФАТТОҲХОН МАМАДАЛИЕВ, НАРЗИДДИН ШЕРМАТОВ;

Хонанда МУНОЖОТ ЙЎЛЧИЕВА **ва бошқалар.**

ПРОГРАММА АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИНИНГ МИННЕАПОЛИС ШАҲРИДА БЎЛИБ ЎТГАН ГАСТРОЛЛАР АСОСИДА ТУЗИЛГАН.

Билетлар сотилмоқда.

Тошкент Давлат циркида

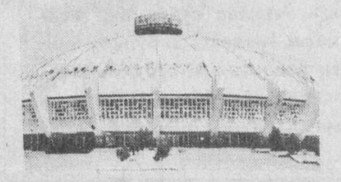

(«ХАДРА» МАЙДОНИ)
ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА

ИЛЛЮЗИОНЧИ—ФОКУСЧИ

А. АКОПЯН

ВА 2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ КАТТА РАНГ-БАРАНГ ПРОГРАММА.

Томошалар соат 19.30 да, шанба кунлари 16.00, 19.00 да, якшанба кунлари 12.00, 15.00, 18.00 да бошланади.

Коллектив равишда келиш учун буюртмалар қабул қилинмоқда.

Олдиндан билет сотиш кассаси очилган.

Касса дам олиш кунисиз соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.

Справкалар учун телефонлар: 44-35-84, 44-35-91.

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Главташкентстрой»нинг 12-трестига қарашли
5-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИ
ТУГАТИЛДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги адресда қабул қилинади: 700023, Тошкент шаҳри, Ўзбекистон проспекти, 16 «а» уй

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ
ишчиларни
ЛИХАЧЕВ НОМИДАГИ МОСКВА АВТОМОБИЛЬ ЗАВОДИГА
ташкилий равишда
ИШГА ЮБОРАДИ

Ишга Совет Армияси сафларида ўз хизмат бурчини ўтаган, ёши 40 дан ошмаган эркаклар, 18 ёшдан 35 ёшгача бўлган аёллар таклиф қилинади.

Шартнома муддати —1-2 йил.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Т. Шевченко кўчаси, 64-уй.

ҲУРМАТЛИ КИТОБСЕВАРЛАР

«ВОЕННАЯ КНИГА» МАГАЗИНИДА

ҳар хил сиёсий, мемуар, бадиий ва болалар адабиётлари мавжуд.

Ана шу китоблардан СССР Қуролли Кучларининг 70 йиллигига совғалар ҳозирлаб, қариндош-уруғларингиз, дўстларингизни қутлашингиз мумкин.

Шунингдек, ташкилотларнинг вакиллари совға комплектларини сотиб олиш учун таклиф қилинадилар.

Магазин адреси: Тошкент шаҳри, Ленин проспекти, 40-уй.

Иш соатлари — соат 10 дан 19.00 гача. Танаффус — соат 14 дан 15.00 гача. Дам олиш куни — якшанба.

КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ҳажмли-блокли экспериментал уйсозлик комбинатининг
4-ПАРДОЗЛАШ ИШЛАРИ БОШҚАРМАСИ (4-УОР)
ТУГАТИЛДИ

Ҳажмли-блокли экспериментал уйсозлик комбинатининг 3-қурилиш конвейерлари бошқармасига (3-УСК) унинг вазифасини қабул қилиш ҳуқуқи берилган.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги адресда қабул қилинади: 700100, Тошкент шаҳри, Краснодон проезди, 4-уй.

Кино

9 ФЕВРАЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ОДИДИЛ СУД» (катта зал, 16, 18.38.30, 20.45); «ЎНТА НЕГР БОЛАСИСИ» (кичик зал, 17, 19.30).

Нукус — «ОДИЛ СУД» (1 (16, 18.30, 21.00).

Москва — «ТОВЛАМАЧИЧИ» (тоқ соатларда, сўнгги сеаеанс 20.40 да).

Тошкент Советининг 50 йийиллиги — «САРГУЗАШТ ИЗЛОПОВЧИЛАР» (жуфт соатларда, 19.19.30 ва 21.00 да).

Дружба — «САРГУЗАЦАШТ ИЗЛОВЧИЛАР» (16, 17, 18, 1, 19, 20, 21.00).

Чайка — «ОДИЛ СУД» (1 (16, 18.30, 21.00).

Искра — «КАПУЦИНЛАЛАР ХИЁБОНИДАГИ КИШИ» (1(16); «ФЛЕЙТА УЧУН УНУТИЛГАГАН КУЙ» (17.30, 20.00).

К. Ёрматов номли — «ҲАЛАММА ҚАМОҚҚА ОЛИНСИН» (1 (17, 19, 21.00).

Восток — «ОДИЛ СУД» (1 (16, 18.30, 21.00).

Қозоғистон — «ОДИЛ СУДУД» (17, 20.00); «ЧАККИГА ДАККИКИ» (18, 20.30).

10 ФЕВРАЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ОДИДИЛ СУД» (катта зал, 11, 13.30, 1, 16, 18.30, 20.45); «ЎНТА НЕГР БОБОЛАСИ» (кичик зал, 12, 14.34.30, 17, 19.30).

Нукус — «ОДИЛ СУД» (1 (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Москва — «ТОВЛАМАЧИЧИ» (тоқ соатларда, сўнгги сеаеанс 20.40 да).

Тошкент Советининг 50 йийиллиги — «САРГУЗАШТ ИЗЛОПОВЧИЛАР» (жуфт соатларда, 19.19.30 ва 21.00 да).

Дружба — «САРГУЗАЦАШТ ИЗЛОВЧИЛАР» (11, 12, 13, 1, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21.00).

Чайка — «ОДИЛ СУД» (1 (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Искра — «КАПУЦИНЛАЛАР ХИЁБОНИДАГИ КИШИ» (11.41.45, 14, 16); «ФЛЕЙТА УЧУН УНУНУТИЛГАН КУЙ» (17.30, 20.00).

К. Ёрматов номли — «ҲАЛАММА ҚАМОҚҚА ОЛИНСИН» (1 (11, 13, 15, 17, 19, 21.00).

Восток — «ОДИЛ СУД» (1 (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Қозоғистон — «ОДИЛ СУДУД» (11, 14, 15, 17, 20.00); «ЧАЧАККИГА ДАККИ» (12, 18, 20.30.30).

АВТОМАТ-ЖАВОБ БЕРУВЧИ ТЕЛЕФОНЛАР:

Санъат саройи — 44-21-41-44, 44-21-34.

Чайка — 77-06-20.

Москва — 33-05-01.

Тошкент Советининг 50 йийиллиги — 78-47-25.

Нукус — 46-70-69.

Дружба — 67-96-87.

К. Ёрматов — 24-22-66.

Кинолаштириш бошқармамаси — 33-37-11.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКРКИДА — **совет цирки усталарари иштирокида 2 бўлимдан ибиборат катта программа (9, 1, 10, 11, 12/II да 19.30 да).**

ТОШКЕНТ РЕСТОРАНЛАР ТРЕСТИНИНГ

«ЗАРАФШОН» РЕСТОРАНИ

Тошкент аҳолиси ва ташкилотларга

Юбилей саналари, тўйлар, турли тантаналарни ўтказиш юзасидан ресторанинг ўзида, шунингдек, яшаш жойларига ёки ташкилотларга бориб хизмат кўрсатиш юзасидан

ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Таомлар тайёрлаш ва дастурхонларни безашда ресторан буюртмачининг маҳсулотлари ва идиш-товоқларидан, шунингдек ресторанниг ўз маҳсулотлари ва идиш-товоқларидан фойдаланиши мумкин, бунинг учун юқори малакали ошпазлар ва официантлар жалб қилинади.

Кўрсатилган хизмат учун прейскурантга биноан ҳақ олинади. Барча сизни қизиқтирган масалалар юзасидан «Зарафшон» ресторани (К. Маркс кўчасаси) маъмуриятига мурожаат қилинсин.

Чеварларга тасанно!

Модали бичилиб, чиройли тикилган эркаклар костюмларини кўриб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси чеварлари шаънига беихтиёр ана шундай миннатдорчилик билдиргингиз келади.

Тоза жун газламадан тикилган ва тантанали маросимлар учун мўлжалланган классик услубдаги костюмлар, оқиш ва тўқ рангларда кундалик костюмлар шулар жумласидандир. 46 дан 64-размергача бўлган бу костюмлар 90 сўмдан 160 сўмгача туради.

Эркаклар костюмларини Бош универсал магазиндан харид қилишингиз мумкин.

ГУМ.

«ГАНГА»ДА ФАҚАТ НОЁБ МОЛЛАР СОТИЛАДИ

Бу ердаги ҳар бир буюм қўлда ясалган бўлиб, унда устанинг қалб эҳтироси, истеъдоди ва тафаккури мужассам. Шунинг учун ҳам момиқ каби енгил ва нафис газламалардан тикилган кўйлак ва костюмлар, бошқа либослар кўзни қувонтиради. Люрекс безаклар ҳам уларга ўзига хос чирой бағишлайди.

Жездан ясалган кўзалар, шамдонлар нозик нақшлари билан мафтун этади. Кўҳна ҳунармандчилик анъаналари руҳида тайёрланган ана шу буюмлар квартирангизга бетакрор чирой бағишлайди.

«Ганга» магазинининг адресини эслатамиз: Тошкент шаҳри, Марказ — 14 квартали, 1/2 уй. Иш вақти: соат 10 дан 20.00 гача. Танаффус соат 14 дан 15.00 гача. Дам олиш куни — душанба.

«ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ».

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг «Ёш гвардия» нашриёти коллективи бўлим мудири С. Сайдалимовга отаси

Саидолим САЙДАЛИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент шаҳридаги 101-кар болалар махсус мактаб-интернати коллективи ўқитувчи С. И. Колбаевага онаси

Гулдон ИБРАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми
Узбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08.74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58.85; фан ва ўқув юртлари — 32-53.10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55.32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33.29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33.99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56.84; эълонлар — 33-81-42.

Р. — 08528. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 20.00 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). А. 2043. Тиражи — 104.250. 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.